

ekmek ve gül

Katilin adını koy,
cinayetlere son ver

2

'Bize virüsmüşüz
gibi davranılıyor'

6

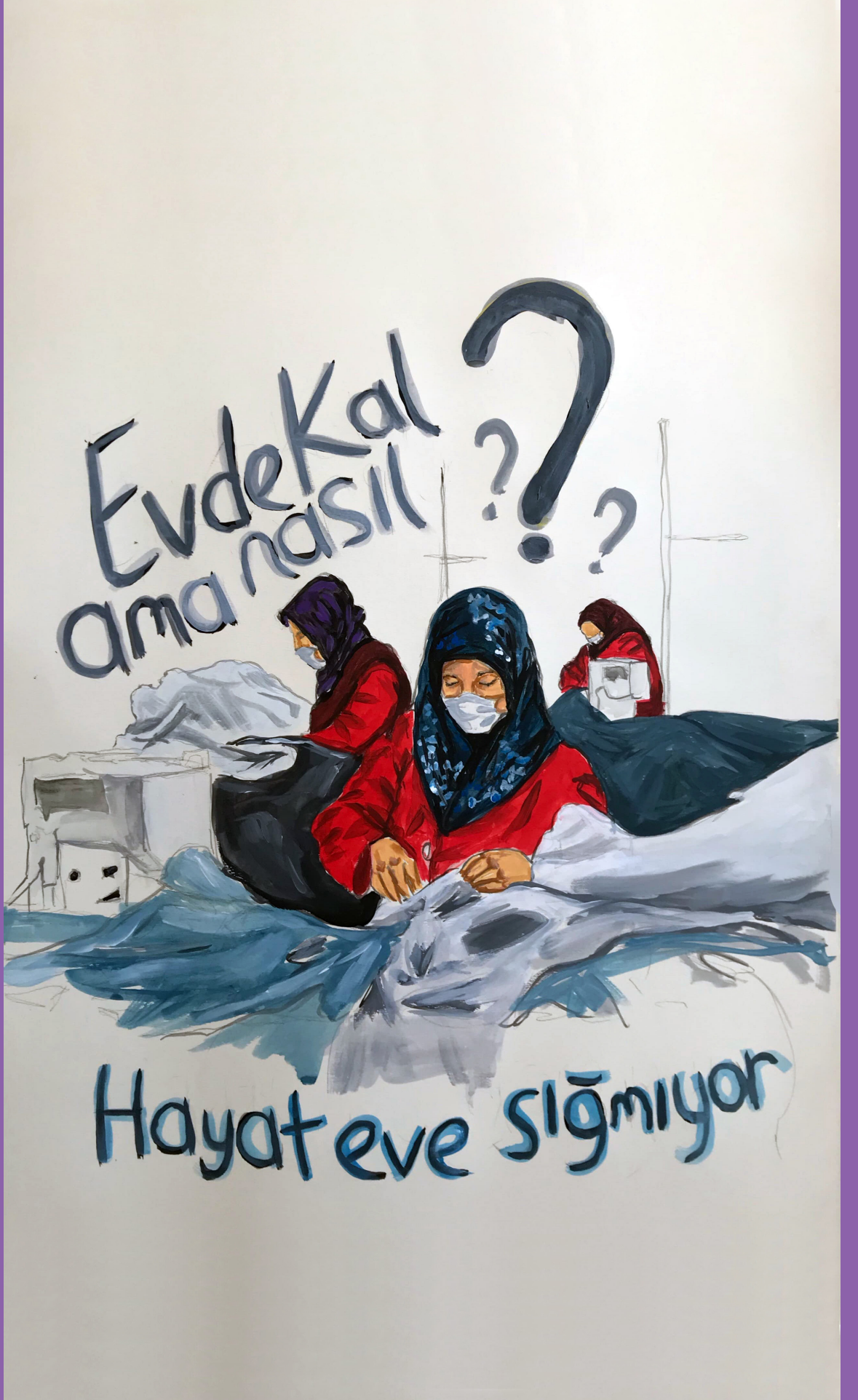
Karantina
günlerinde aşk

17

Hepimizin ortak hikâyesi:
Unbelievable

21

Kapak görseli: Ekmek ve Gül

İÇİNDEKİLER

Mesafeye rağmen aramızdan su sızmasın...

Katilin adını koy, cinayetlere son ver.....3	Sevda Karaca
Biz demiştik şehir hastaneleri sağlığa zarar diye!..5	Gizem Akman
Gelecek kaygılarım şimdi başka kaygılara dönüştü...5	Günşeli Uğur
'Bize virüsmüşüz gibi davranılıyor'.....6	Günşeli Uğur
İşçilere maske ve dezenfektan bile vermiyor!.....6	Nuray Öztürk
Tek başına çocuğuna bakmak zorunda olan kadınlar ne yapın?.....7	Nuray Öztürk
İşçiler hayatta kalabilme derdinde, patronlar sovpeşinde.....7	Eren Saran
'Sadaka değil hakkımı istiyorum'.....8	Eren Saran
Can güvenliğimiz için kaçınma hakkımızı kullandık.....8	Eren Saran
Bir motifin hikayesi.....9	Eren Saran
'Patronların kâr hirsından bizi kim koruyacak?'.....10	Ayfer Kaplan
Korona günlerinde balkon sohbetleri.....10	Yasemin Öztürk
WhatsApp'ta gündem değişti.....11	Yasemin Öztürk
Ben dükkânı kapattım, eşim fabrikada çalışmaya devam ediyor!.....11	Nesrin Öztürk
Hayalimdeki dükkânı açmama kapatmam bir oldu.....11	Niltay Şenpınar
20 soru 20 yanıtta koronavirüs ve işçi hakları.....12	Onur Bakır
Korona bugün var yarın yok, ama kadınlar hep var!.....14	Onur Bakır
Koronalı günlerde bir alonun ucundaki dertler.....14	Gülkız Türk
Çalışan kadınlar evdeki çocukları ne yapın?.....15	Nevruz Mersin
Çalışmam yaşamamdan daha önemliymiş.....15	Nevruz Mersin
A101 çalışanı: Bizim sağlığımızı düşünen yok!.....15	Nevruz Mersin
Korona günlerinde evde çocukla hayat.....16	İsmail İnan
Salgın sürecinde çocuklara nasıl yaklaşmalı?.....16	Hasret Karakuş
SAĞLIK: Karantina günlerinde aşk.....17	Uzm. Dr. Sanem Bilgili
Virüs değil bizi bu düzeniniz öldürür!.....18	Şükran Doğan
SINIRLARIN ÖTESİ.....19	Şükran Doğan
Hazırlayan: Berivan Balkay	
Biz birlikte değiştik, birlikte değiştireceğiz.....20	Haşim Demir
DİZİ: Hepimizin ortak hikâyesi: Unbelievable.....21	Kübra Yeter
İÇİMİZDEN BİRİ: Minire İnal.....22	Elif Ekin Saltık
MEKTUBUMUZ VAR.....23	Elif Ekin Saltık
KİTAP: İşçilerin Jones Anası.....24	Gözde Tekin

Kupkuru bir toprağın iki çatlağı arasından sızan bir çiçek ne kadar umut verici bir fotoğraftır değil mi? Dahası bundan birkaç yıl önce dünyanın en kurak yeri olan Şili'deki Atacama Çölü'ne 400 yıl sonra ilk kez yağmur yağmış, o kupkuru, çatlaklarıyla sanki yeni bir harita oluşturmuş olan çöl ertesi gün çiçekli bir çarşaf gibi serilmişti insanlığın gözleri önüne. Atacama Çölü sıradan bir doğa olayıyla bir imkansız başarıydı. Kendisinden artık hiçbir beklentisi olmayan bir toprak parçası, yeniden gülümsemişti gökyüzüne.

Kim bilir belki bir çöl zamanı şimdi bizim yaşadığımız bu süreç de... Hayatının en umudu kurak, kaygılı, tedirgin, yarınını bilmez halde birçoğumuz... Tek başına bir doğa olayı değil elbette bu salgın; tedbirsizliğin, ihmalin getirdiği yük de çok ağır... Bu süreçte kimimiz ücretli izne çıkıp eve kapanabiliyor, kimimiz de ısrarı ve mücadelesiyle alıyor bu hakkı, binlercemiz ise riske rağmen borcunu, kirasını ödemek, çocuğunun karnını doyurabilmek için yolunu tutuyor fabrikanın. Ne doğru dürüst bir önlem ne bir tedbir... Maskenin altında bir can pazarı yaşanan. Eve gelirken yaşadığımız binbir kaygı da cabası oluyor. Her gün duyduğumuz vakalar canımızı yakarken, hem kendimiz, hem ailemiz hem de enfekte olan herkes için ayrı ayrı endişe duyuyoruz. Ayrı evlerde yine aynı dertleri yaşıyoruz yani. Umudumuzu yitirmemek ise bedenimizin bizi kaygı psikolojisine hapsedmemesinin tek yolu.

Umudumuzu yitirmemek için "hiç olmaz" dediğimiz Atacama Çölü'nün manzarasına bakalım; umudu baki tutana sarılalım, sarılalım ki Atacama Çölü'nde; yeraltından boy vermeyi bekleyen çiçeklerin umutlu sabahları gibi bizim yarınımızın da öyle olacağını bilelim.

Biz, umudu baki tutanın birliğimiz, dayanışmamız ve öfkemiz olduğunu düşünüyörüz.

Belki fiziksel mesafemiz var şu anlık, olmalı da ama aynı duyguyu, aynı kaygıyı, aynı umudu, aynı öfkeyi paylaştıklarımızla aramızdan su sızıyor. Bu kadar aynı duygunun, aynı derdin, aynı talebin öznesi olanlar birbirlerine ne kadar uzak olabilir evlerine kapansa bile?

Biz de aramızda mesafe dahi olsa birlikteliğimizin arasından su sızdırmayalım ki sağlıklı ve umutlu günlerimizin ardı dayanışmaya gebe olsun.

Dergimizin bu sayısında bu dayanışmanın yollarını döşeyen kadınların aynı dertler etrafında birbirlerine seslenişleri var. Yaşadıkları riskleri, tehlikeleri sadece kendilerinden anlatmıyor "Bu hepimizin sorunu, hepimiz sözümüzü söylemeliyiz" diye haykırıyor kadınlar onları duymayan, kulaklarını tıkayan tepedekilere.

Ayrı çatılar altında yaşanan dertleri yazan kadınların ortak talebini görüyor, #BöyleGitmez haykırışının daha da güçlendiğini görüyoruz. "Salgının yoksu- lu zengini vardır" gerçeğini kendi halini göstererek anlatıyor kadınlar, "Benim yaşadığımla yukarıdakilerin yaşadığı bir mi" tepkisiyle... Hem öfke, hem umut, hem de kapalı kapıların ardında yaşanan gerçekleri sunuyor her bir sayfamızdaki kadınların anlatımı... Oluruna bırakmayan, "olmalı" talebinde direten kadınların "değişecek" umudu da kadınların sesinde yankı buluyor yine.

Sayfalarımızda koronavirüs bahane-

siyle işten atılan kadınların hangi bedelleri ödediğine ve ödeyeceğine, iktidarın "üretime devam" sözüyle işçi kadınların ne zorluklar yaşadığına, kadınların isyan ateşinin evlerinde daha da büyüdüğüne tanık oluyoruz. Yanıt arıyoruz ayrıca, Onur Bakır'ın cevaplarıyla gasbedilen haklarımıza karşı neler yapabileceğimize...

Sadece kendi topraklarımızda değil sınırların ötesinde kadınların salgın sürecindeki var olma ve haklarını alma mücadelesine de yakından bakıyoruz.

İçimizden Biri Minire İnal ile yine bir çölün nasıl çiçek verdiğini, "Adresim Ayakkabılarım" kitabıyla Jones Ana'nın işçi sınıfı mücadelesi içinde o çöl kuraklığına nasıl su serptiğini görüyoruz.

Kapağımızda ve sayfalarımızdaki çizimleriyle işçi kadınların seslerini bu ay bizimle duyuran Gizem Akman'a da kocaman sevgilerimizi gönderiyor, teşekkür ediyoruz...

Kadınların yazdığı, var ettiği Ekmek ve Gül dergimiz yine kadınların emeğiyle ördüğümüz mücadeleyi hatırlatmaya devam ediyor, biz de yine tüm kadınları bu mücadeleyi büyütme çağırıyoruz, çünkü kapalı kapılar ardında dahi yapabileceğimiz çok şey var!

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

KATİLİN ADINI KOY CİNAYETLERE SON VER

Sevda KARACA

Koronavirüs salgınıyla adeta bir yıkım yaşıyor. Salgının bir yıkıma dönüşmesinin nedeni, 40 yıla yayılmış neoliberal uygulamalar... Pek çok ülkede sağlık ve sosyal hizmetler sisteminin felç edilmiş olması... Halkı, işçileri hiçe sayan üretim sistemiyle yaratılan "cinayet" düzeni...

Sağlık hizmetlerinin piyasanın kar güdüsüne teslim edilmesinin tahrip edici sonuçlarını acı bir biçimde yaşıyoruz. Sağlık sisteminin büyük ölçüde özelleştirilmesi nedeniyle sadece korunma değil tedavi sürecinde de eşitsizliğin tavan yaptığı, sağlık emekçilerinin adeta silahsız askerler gibi koronavirüsle mücadelenin en ön safına itildiği, piyasacı sağlık politikalarının faturasının halkın yoksul kesimlerine ödetildiği bir tablo yaşıyoruz.

Halkı hiçe sayan üretim sistemi ve yaratılan toplumsal düzen salgın günlerinde bir çeşit kast da ortaya çıkardı: Zenginler hizmetçileri, özel doktorları ve tüm konfor sağlayıcıları ile lüks mülklerine kapanırken, orta sınıflar nasıl idare edeceklerini bilmedikleri çocuklarıyla evlerinde mahsur, bilgisayar başında çile dolduruyor. İşçi sınıfı ise üretim, hizmet ve ticaretin cephe hattına ölümüne sürüldü. Günlük cirosu ona katlanan kasanın başından tuvalete gitmek için bile kalkamayan kasiyer, "müşterilerde hasta izlenimi yaratılmaması" için maske bile takamıyor... Yevmiyeli işçiler çoktan işsizler ordusuna katıldı... Talebin zirve yaptığı online ticaret gibi alanlarda geçici sözleşmelerle işe alınan binlerce işçi uzun, yorucu mesailer sonunda hiçbir şeysiz işten atılacak. Küçük esnaf kaderine terk edildi, batacak. İşçiler neredeyse hiçbir önlemin alınmadığı koşullarda, kendilerinin ve ailelerinin hayatlarıyla kumar oynanarak dip dibe çalıştırılıyor.

Hastalanmadıysa da işini kaybetmiş, aç kalma, borca batma ve evsiz kalma riskiyle karşı karşıya, ruh ve beden sağlığı bozulmuş milyonlar umutsuz bir bekleyiş içinde.

EN FÜTURSUZ SERMAYESEVER İKTİDAR TÜRKİYE'DE

ABD, Kanada, Almanya, Fransa, Norveç gibi pek çok ülkede hükümetlerin açıkladığı paketlerde kısmen de olsa halkın yoksul kesimlerinin günlük yaşamlarını sürdürmesi için çeşitli destekler varken, en sermaye yanlısı paket Türkiye'de açıklandı. "Üretimin ve ihracatın devamı en önemli önceliğimiz" diyen Erdoğan şahsında iktidar, "koronavirüs dünya ekonomisini çöktecek, bu çöküş Türkiye için dünya gücü olma fırsatı sağlayacak" tezine sıkı sıkı sarılmış durumda. Virüsü bir "fırsat" olarak gören bu anlayış "önlemleri" de buna uygun bir biçimde alıyor. Kamu kaynaklarının sermaye için seferber edilmesi yetmiyor, halka IBAN göndererek bağış istiyor. İçişleri Bakanı can derdine

düşmüş milyonların üstünde adeta bir kılıç gibi sallanan "gözaltı" tehdidiyle iş başında. Halkı uyaran sağlık emekçilerine tehditle özür diletme, sosyal medya paylaşımlarına operasyonlar, kendi partisinden olmayan belediyelerin açtığı yardım hesaplarına el koymalar, TIR şoförü Malik gibi isyanını dile getirenlere "halkı kin ve düşmanlığa sevk" kapsamında gözaltılar bu "önlemlerin" bir yanı. İnsanların can derdinde olduğu koşullarda Ulaştırma Bakanlığı'nın alalacele Kanal İstanbul ihalesi yapması, 7 belediye kayyum atanması, doğal sit alanlarının ve koruma alanlarının ranta açıldığı bir yönetmelik değişikliği yapılması... Nüfusu 300 bine ulaşan cezaevlerine yönelik infaz düzenlemesiyle, siyasetçiler, gazeteciler, muhalifler içeride ölüme terk edilirken; tecavüzcüler, istismarcılar, kadına yönelik şiddet faillerinin büyük kısmının salive-

rilecek olması... Bunlar da "önlemlerin" diğer yanı.

PATRONLARIN İHYASI İÇİN

Salgın, sermaye sınıfı ve onun iktidarı tarafından, işçi sınıfına karşı kullanışlı bir silaha dönüştürülmek isteniyor. Tüm birikim, bir kere daha sermayeyi ihya etmek için seferber edilmiş durumda...

Üstelik bu, öyle "gizli saklı" ya da "çok da açık etmeden" değil, büyük bir arsızlıkla gözümüze sokula sokula yapılıyor. Sağlık emekçileri bir maske bile bulamadığı için ölüme yaklaşırken, iktidar gözdelelerinden Ethem Sancak'ın yeğeni evde çay eşliğinde verdiği "korona testi partisini" sosyal medya hesaplarından paylaşabiliyor. Devletin kaynaklarını sermaye için tahsis ettiğini ilan etmekten hiç çekinmeyenler, bir de üstüne büyük bir pişkinlikle "Biz bize yeteriz" diyerek Milli Dayanışma Kampanyası başlatıyor. Açlığından fazlasıyla hiç dolmayacak tabaklardan, susuzluğunu giderecek kadar dolu olmayan bardaklardan bir kere daha sermaye için pay isteniyor. Buna rıza gösterilmesi bekleniyor.

GÜNAH KEÇİSİ; 'BİLİNÇSİZ' VATANDAŞ

Tüm bunlarla birlikte "Evde Kal" çağrıları, yapılan reklamlar, iktidar açıklamalarına eşlik eden ünlü paylaşımları durmadan devam ediyor. Halkın kendisini ve başkasını koruyamaması, bunun için tedbir alamamasını "duyarsızlık", "bilinçsizlik" olarak gösteren bu çağrılar acımasız bir küçümseme içerdiği kadar, büyük bir yanılgı da yaratıyor. Bu çağrıya uyamayan, uyma olanağı olmayan vatandaşları suçlayan bir propagandaya dönüşüyor. Patronların ve hükümetlerin sorumluluğunu gözlerden saklayan politik bir argümana evriliyor.

Yaşananları "bireysel seçimlerin yarattığı sonuçlar olarak" göstermek isteyenler, esasen uzunca bir süredir yaşanan kriz halinin tüm yükünü de bu "sorumsuzluklara" yükleme derdinde. Dünya kapitalist ekonomisini idare edenler, virüsün arkasına saklanarak sistemin krizini geniş halk kesimlerinden gizlemek istiyorlar. Sorunun kapitalist üretimin özünde bir cinayet, bir sömürü düzeni olduğu gerçeğinde değil, virüsün yarattığı "karşı konulamaz" sarsıntıda olduğu ve bu "öngörülemez" salgının "birtakım kendini bilmez sorumsuz" nedeniyle dünyayı sardığı propaganda ediliyor.

Dünyayı bir uçtan bir uca saran düzen sarsılıyor. Ve biliyoruz ki her yıkımın bir kurbanı vardır. Uluslararası kapitalist sistem bu yıkımın kurbanının işçiler ve emekçiler olması için çaba sarf ediyor. Krizin üstüne binen salgınla birlikte çok büyük bir işsizlik dalgası, bu basınçla ücretlerde, sosyal haklarda gerileme, çöken sosyal güvenlik sisteminin sermaye lehine kurtarılması planları... Sermayenin ilk elden yapılacaklar listesinde bunlar var. Peki, böyle mi olacak illa ki? Olacakları sınıf mücadelesinin seyri belirleyecek. ▶▶▶▶

Fotoğraf: DHA

»»» SADECE DAYANIŞMA DEĞİL, MÜCADELE!

Yıkılanın altında kalacak olanın neoliberal politikalarla azmış olan kapitalizm ve hesabı ödeyecek olanın onun siyasal iktidarı olması için kısa erimde meselemiz şu: “Ölen ölsün, kalan sağlarla devam ederiz” diyen sermaye karşısında işçi sınıfının acil taleplerinin gereğinin yerine getirilmesini sağlamak, salgın sebebiyle artacak olan işsizlik ve yoksulluğa karşı mücadele etmek... Sadece dayanışma değil, mücadele! Korona günlerinde dayanışma pratikleri elbette yaşamsal ve değerli. Ama bunların sınırları var. Mesele de devletin/hükümetin yapması gerekenleri bizim yapmamız, buna odaklanmamız filan değil; bunların toplumsal bir talep haline gelmesini, geniş kesimlerin basıncıyla yapılmasını sağlamak, gelişmelere müdahil olabileceğimiz bir hatta mücadele örnek, hayatıyla oynanan milyonların mücadelesini büyütme...

Sendikaların buradaki rolü büyük aslında; ama işçi mektuplarından açıkça görülüyor ki işçinin canı üzerine yapılan hesaplardan pay kapma yarışında olmayan çok az sendikacı var yönetimlerinde. Aynı sendikaların örgütlü olduğu bir işyerinde işçinin işten kaçınma hakkını kullanarak ücretli izin hakkını kazanmasıyla, bir başka işyerinde neredeyse hiçbir önlem alınmadan işçilerin yarısının çalıştırılıp diğer yarısının ücretsiz izne/yıllık izne zorlandığı tabloda görüyoruz ki belirleyici etken sendikaların “devrimciliği” değil, işçilerin işyerlerindeki örgütlülüğü, özgüveni, kararlılığı.

Çiğli Organize Sanayi Bölgesi işçisinin Evrensel gazetesine yazdığı mektuptaki şu söz, geniş halk kesimlerinin bu günlerini imleyen bir ayrıç olarak duruyor: “İşçiler olarak kendi yaşamımız ve geleceğimiz için örgütlenip inisiyatif alamadığımız için bugünümüzden de geleceğimizden de kaygılıyız... en çok da yüz binler, milyonlar olduğumuz halde sesimizi çıkaracak birlikteliğe sahip olmadığımız için yaşadığımız tedirginliği, korkuyu unutmamalıyım...”

Bu hafıza çağrısı, karşımızda duran iki seçeneğin ne olduğunu da ortaya seriyor aslında; Rosa Lüksemburg’un yıllar önce ortaya koyduğu gibi; “Ya barbarlık, ya sosyalizm.”

Bunu daha açık yüreklilikle, hiç lafı eğip bükmeden söylemek en acili, en gereklisi. Milyonlar bu barbarlığın yıkıntıya uğrattığı dünyanın yeniden kuruluşunda ya daha beter bir barbarlığın hismi altına kalacak ya da bu barbarlık düzeninin yıkılmasına ön ayak olacak.

KADINLARA ‘ÖLÜMLERDEN ÖLÜM BEĞEN’ DÜZENİ

ÜCRETLİ emeğin kadın yarısı çalıştıkları yerlerde öldürücü bir çalışma düzeni ile karşı karşıya. Ev içindeki cinsiyetçi işbölümü alabildiğine ağırlaştı. Çocukların, yaşlı ve hastaların bakım yüküne eğitimi, sağlığı, korunmayı, hijyeni, bakımı tümüyle ailelerin kendi “yapabilirliklerine” terk eden kayıtsızlık, çaresizlik içinde bırakıyor kadınları.

Şiddet artarken, hükümet önlem almak yerine, HSK eliyle, kadına karşı şiddetin önlenmesine dair 6284 Sayılı Kanun’daki tedbir kararının kadınların aleyhine işleyeceği açık olan bir karar aldı. Korona salgını karşısında şiddet uygulayan erkeğin sağlığını korumaya gösterilen hassasiyetin bir gıdımı şiddet gören kadının can güvenliğini korumak için gösterilmiyor. Cezaevlerindeki doluluğu azaltmak için planlanan infaz düzenlemesinin kadın katillerinin, tecavüzcülerin, istismarcıların salverileceği bir “örtülü affa” dönüşeceğini görüyoruz.

Sadece evlerde değil, işyerlerinde de ayrımcı ve şiddet dolu uygulamalar alabildiğine arttı. Kadın işçiler ustabaşlarının zoruyla yaptıkları işin yanı sıra işyerlerinin “hijyeninden” de sorumlu hale getiriliyorlar. İşten atılma korkusu işyerlerinde tacizi, kadınların onurlarını zedeleyen tutumları artırıyor. Gelecek korkusu, kadınların ses çıkarmasının önüne geçiyor. İlk işten çıkarılacak olma kaygısı, aileye, babaya, kocaya ekonomik olarak daha da bağımlı olma korkusu, ekonomik destek arayışında tümüyle yalnız olma hissi kadınları boğuyor. Salgın sürecinde ölümüne çalıştırılan hizmet sektöründe ağırlıklı olarak kadınların çalıştırıldığı dü-

şünüldüğünde, emekçi kadınlar büyük risk altında.

“Evde kal” çağrıları en çok mülteci kadınlar için anlamsız; biliyoruz ki mülteci kadınların çoğunun bir evi dahi yok. Kamplarda, çadırlarda, konteynirlarda, gecekonduarda zor ve sağlıksız koşullarda yaşayan, ne suya ne de sabuna erişemeyen mülteci kadınlar kışkırtılan düşmanlık nedeniyle korkuncun da korkuncu koşullarda yaşamak zorunda bırakılıyor.

İşte bu tablo, kadınların “ölümlerden ölüm beğeneceği” bir düzen içinde yaşadığımızın apaçık göstergeleri. Ölümcül bir salgının ortasında bile sermayenin ve dizginsiz sömürünün bekası için ilk gözden çıkarılacak olanların kadınlar olduğu gerçeği, koronavirus günlerinden çok önce görülmüştü kadınlarca. Tam da bu nedenle dünyanın dört bir yanında yükselen kadın mücadelesinin ana dinamiklerini oluşturan emekçi kadın kitlelerinin, neoliberalizmin yarattığı yıkımla kadınları özel olarak hedef alan ataerkil, cinsiyetçi politikalar arasındaki bağı kurarak taleplerini yükselttikleri bir 10 yıl yaşadık. Dünyada son 10 yıldır özellikle sağlık, sosyal hizmet ve bakım alanlarında, en kötü koşullarda, güvencesiz ve alabildiğine sömürüye dayanan hizmet sektöründe yaşanan direniş ve grevlerin ana özneleri kadınlar.

Kadınların daha da vahşileşen koşullarda ilk gözden çıkarılmaları olmamasının garantisi, bugün göz göre göre ölüme sürüklenen kadın emekçilerin örgütlülüğü. Gözümüzü dikeceğimiz, fiziksel mesafeleri aşp buluşmanın yolunu yöntemini bulacağımız, enerjimizi buna vakfedeceğimiz en belirleyici özneler...

Gelecek kaygılarım şimdi başka kaygılara dönüştü

Gizem AKMAN
Antalya

KISA zamanda dünyayı etkisi altına alan salgın, hepimizin hayatında çok büyük değişimlere yol açıyor. Hepimizin kafası karışık, böyle kritik bir süreçte bir bilinmezlik yığını içindeyiz. Annemle ben iki bir aileyiz. Annem 48 yaşında, kronik hastalığı olan bir hemşire. Bense üniversiteden mezun olup işsizlik yığına katılan biri olarak gelecek kaygısını sonuna kadar yaşarken, bu dönemde bir sağlık çalışanının çocuğu olarak endişe ve korkularım çok daha arttı. Eskisen iş aramakla, bulduğum gününbirlik işlerle bir yandan KPSS'ye çalışırken artık kendi geleceğim hakkında endişelenmeyi bırakıp annemi virüs sebebiyle kaybetmekten korkuyorum.

Koronavirüs salgınında, sınıfsal farkların anlamının kalmadığı dile getiriliyor. Fakat salgının sınıf farklarının, hatta sınıf içi farkların ne kadar keskinleştiğini çok net biçimde gösteriyor bize her gün.

Ölümlerle sonuçlanma olasılığı çok yüksek olan salgın ile mücadele etmek zorunda olan sağlık çalışanlarının çoğu, enfekte olma riski ile karşı karşıya bir de. Sağlık Bakanı yaptığı açıklamalarda "Maske konusunda ülkemiz yeterli üretim kapasitesine sahip" diyor, ama en çok sağlık çalışanlarına ihtiyacımız olduğu bu dönemde, onlara sayıyla maske, eldiven dağıtılan bir zamanda ne kadar güvendez bilemiyorum.

Annemi işe gönderirken, "Covid-19 tehlikesine karşı alınan önlemler neler? Alınan önlemler yeterli mi? Annem işe gittiğinde nasıl bir çalışma ortamı ile karşılaşacak? Bu sürecin devamı ne getirecek?" soruları sürekli kafamda. Annem gibi çalışan arkadaşlarının da akılları sürekli evlerinde, ne yazık ki onlar için "Hayat eve sığmıyor!" Enfekte olma durumunda herkes kendi senaryosunu yazıp, kendince önlemler almaya çalışıyor. Annemle benim ürettiğim senaryolar ise hep en kötü durum üzerine. Evimizde her an enfekte olacağımız gibi davranıyoruz, koronavirüs çantası bile hazırladık. Evdeki kedimizi emanet edecek tanıdıkları listeledik. Şimdi sırada bu hastalığa karşı elimizdeki kuzu kullanmaya geldi, yakalanmamak. Ben annem için endişeliyim, o ise ben dahil eve gelinceye kadar kimseye bulaştırmamak istiyor. Şimdi kendimi bir süreliğine ondan ayrı kalmayı da göze almaya hazırlıyorum. Bir de bu virüse galip gelmeye...

ELAZIĞ ŞEHİR HASTANESİNDEN SAĞLIK EMEKÇİSİ KADINLAR:

Biz demiştik bu şehir hastaneleri sağlığa zarar diye!

BİZLER Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesinde çalışan sağlık emekçileriyiz. Bundan üç yıl önce şehir hastaneleri henüz açılmadan, hastanelerin bu kadar büyük alanlara yayılıp, yatak sayısının artırılmasının hem çalışan hem de hastalar açısından sağlıklı bir durum olmayacağını; en basitinden oluşabilecek bir salgın ya da enfeksiyon durumunda kontrolün çok zor olacağını defalarca dile getirmiştik. Bugün geldiğimiz durumsa ne yazık ki haklı olduğumuzun en büyük göstergesi. Örneğin hastanemizin birçok girişi olmasına rağmen, sadece poliklinik girişinde ateş kontrolü yapılması, diğer girişlerde herhangi bir kontrol yapılmaması bu koşullarda büyük bir eksiklik. Bu durum salgını önleme çabalarının büyük hastanelerde ne kadar zor ve yetersiz kalacağını göstermelerinden biri.

Mekanın bu kadar dezavantajlı olduğu bir ortamda yetkili ağızlarından söylenen, "Koruyucu ekipman sıkıntısı yok" sözlerine rağmen bizler 8 saatlik mesaimizde transparan diyebileceğimiz incelikte bir cerrahi maske ile çalışmak zorunda bırakıyoruz. Elimize geçen tek maskeyi de kaybetme korkusuyla ağızımızdan hiç çıkarmadan gün boyu maske ile dolaştığımız için hasta yakınlarının "Sizde malzeme bol nasıl olsa! Korunuyorsunuz, peki biz ne yapı-

Ağır çalışma koşulları, az çalışanla çok iş, korunaksızlık, psikolojik baskılar... Sağlık emekçileri tüm bunların sadece kendileri için değil halk sağlığı için de ağır sonuçları olacağını söylüyor:

lım?" şeklindeki tepkileriyle karşılaşıyoruz. Bu tepkiler zor çalışma koşullarının üstüne bizi bir kat daha yıpratıyor.

'O KADAR PARA ALACAKSINIZ, BU SİZİN GÖREVİNİZ!'

Sağlık Bakanının medya üzerinden yaptığı, "Sağlık çalışanlarının döner sermaye ödemelerini 3 ay boyunca tavandan ödeyeceğiz" açıklaması hem maddi hem de manevi olarak sağlık çalışanlarını hiçbir şekilde tatmin etmedi. Üstelik bu açıklamalardan sonra hasta ve hasta yakınlarından, "O kadar para alacaksınız, bu sizin göreviniz. Aldığımız onca yüklü paranın karşılığında hizmet veriyorsunuz" şeklinde oluşan algı, fiziksel yorgunluğun ve sağlığımızı kaybetme korkusunun ötesinde olumsuz psikolojik etkiler yaratıyor.

İŞ ARKADAŞLARI BİRBİRİYLE TARTIŞMAYA BAŞLADI

Bir başka konu ise hastane yönetimlerinin çalışanlarına şeffaflığı.

Hastaların Covid-19 teşhislerinin pozitifliği konusunda hastanın hekimi dışındaki personellere hiçbir şekilde bilgi verilmediği için çalışanlarda tedirginlik ve gerginlik oluşuyor. Her hastaya müdahale ederken, "Acaba Covid-19 pozitif mi?" şüphesiyle yaklaşmak hem gerginliğimizi artırıyor hem de birbirimiz-

le olan ilişkilerimizi olumsuz etkiliyor. Düne kadar çok iyi anlaşan iş arkadaşları; birbirleriyle doğru düzgün konuşmaz, konuştuklarında da sadece tartışır hale geldiler. Bu gerginlik iş yerlerinde kalmayarak ev ortamımıza ve aile içi ilişkilerimize de yansıyor. Evdeki diğer bireylerle sık sık tartışmamıza uyku düzenimizin bozulmasına neden oluyor.

Eskiden nöbet çıkışlarımızda işimiz bitti, evimize gider, rahatlıkla dinlenebilir, ailemizle vakit geçirebiliriz diye mutlu olurken; şimdi evimize gidince ailemize hastalık bulaştırabiliriz kaygısıyla evlerimize bile gitmek istemiyoruz.

CANLA BAŞLA ÇALIŞMAYA DEVAM EDECEĞİZ

Neler yaşadığımızı sizlerin de öğrenmesi için tüm bu olanları Eklemek ve Gül'e yazmak istedik. Yaşadığımız zorluklar ne alkışla, ne de komik sayılabilecek miktarda yapılan ödemelerle telafi edilebilecek durumlar değil. Tüm bu zorlu koşullara rağmen canla, başla sağlık hizmeti sunuyoruz ve sunmaya da devam edeceğiz.

Bu koşullarda bizi bir miktar da olsa rahatlatacak olan şey; yeterli sayıda ve nitelikte koruyucu ekipman temin edilmesi, müdahalede bulunduğumuz hastaların teşhisleri ile ilgili bizlere de net bilgilerin verilmesi ve tüm sağlık çalışanlarına test yapılması.

Yıllardır az elemanla çok iş yaptırıp, sağlık hizmetlerini özelleştirmeye çalışan bu sistemin salgınla birlikte çöktüğü artık gözle görülebilir bir durum. Ulaşılabilir, nitelikli, parasız ve herkese eşit sağlık hizmetinin tüm halkın sağlığı açısından ne kadar önemli olduğunu umarım hepimiz anlar ve bunun için mücadele ederiz.

'Bize virüsmüşüz gibi davranılıyor'

Hastanelerde alınan önlemlerde bile ayrımcılık söz konusu olduğunu belirtiyor sağlık çalışanı kadınlar. Başhekimlik katlarına alınan önlemlerin diğer servisler de alınmadığını söylüyor.

Fotoğraf: Pixabay

**Günseli UĞUR
İZMİR**

Koronavirüs vakası Türkiye'de de her geçen gün artıyor. Yüzde 60'a yakını kadınlardan oluşan sağlık emekçileri, oda ve sendikaları aracılığıyla malzeme eksikliklerinin giderilmesi, yaygın test yapılması, salgınla ilgili şeffaf olunmasıyla ilgili taleplerini açıklıyor. Ancak henüz bu taleplerin tam olarak gerçekleştiği söylenemez. Bu arada kadın sağlık çalışanları, ev içi yük ve hastanelerde artan iş yükü, virüse yakalanma, virüsü eve taşıma riski, eksik alınan önlemler gibi nedenlerle fazlasıyla kaygı yaşıyor. Ancak sorun bununla da bitmiyor, hastanelerde alınan önlemlerde bile ayrımcılık söz konusu olduğunu belirtiyor sağlık çalışanı kadınlar. Başhekimlik katlarına alınan önlemlerin diğer servisler de alınmadığını söylüyorlar. Yaşadıkları zorluk yüzünden izin almaya gittiklerinde karşılaştıkları tabloyu "bize virüsmüşüz gibi davranılıyor" diye anlatıyorlar. Sağlık emekçisi kadınların dertlerini kendilerinden dinleyelim...

BAŞHEKİMLİK KENDİNİ KORUMAYA ALDI

37 yaşında hasta bakıcı: Bence anne olan kadın işçiler çok zor durumda. Evde çocuğunu bırakıp gelen kadın, çocuğun psikolojisi bozulacak diye endişeli. Yeterli tedbir alınmadığı için hem kendinin hem de ailesinin yaşam güvencesi yok.

Benim çalıştığım hastanede başhekimlik kendini korumaya almış: koridoru kapatmış. İzin istemeye giden kadınlara "Siz bu kapıdan içeri giremezsiniz" diyor. Bize virüsmüşüz gibi davranılıyor. En azından kadınlar, aile düzenlerini sağlayacak kadar izinli olabilsen... Kadın her gün işe giderek endişesini yanında taşıyor, karar kara düşünüyor. İstifa etmek isteyen çok. Sağlıkçılar alkış tutularak uyutuluyor. Bu değil ki güvence. Sen sağlıkçının imkanlarını çoğaltacaksın ki kendini güvende hissetsin. Böyle devlet politikası olmaz. Daha çok şey var ama üzüntümden toparlayamıyorum.

'SATIŞLARI DÜKKANIN DIŞINDAN YAPIYORUZ'

50 yaşında medikal çalışanı: Ben medikal market sektöründe çalışıyorum. Bizim için hem riskli hem de kaygı verici. Bütün gün hastaneye gidip gelenlerle iletişim kuruyoruz. Her ne kadar eldiven, maske, koruyucu gözlük kullansak da bunun tam anlamıyla bir koruyucu niteliği yok. Dükkana hiç bir müşteri almayıp satışlarımızı kapının önünde belli bir mesafede yapmaya çalışıyoruz. Akşam eve geldiğimizde çocuklara, eşimize yaklaşmaya korkuyoruz. Gelen müşteriler de bizim kadar kaygılı olduklarını, maddi ve manevi açıdan zor günler yaşadıklarını aktarıyorlar. Ev işleri ve çocuk bakımı da daha çok kadınların sorumluluğunda olduğu için daha riskli. Ailelerin sıkıntı yaşamaması için ücretli izinler verilmeli. Çünkü bu durumdan en çok etkilenenler olanlar yine dar gelirli

aileler.

BÜTÜN AİLE AYRI EVLERDE

60 yaşında emekli hemşire: Ben emekli bir hemşireyim. Kızım ve damadım doktor. Başka şehirde yaşıyorlar. Çok yoğun çalıştıklarını söyleyebilirim. 10 yaşında bir torunum var. Bazen ben gidiyordum yanlarına ama bu dönem riskli olduğu için gitmemi istemediler. İki si de doktor olduğu için risk çok fazla torunumun onlarla aynı evde kalmaya devam etmesi de sıkıntılıydı. Bu nedenle torunum dayı ve yengesiyi birlikte benim evimde. Bütün aile ayrı ayrı evlerdeyiz. Bir araya gelemiyoruz. Kızım "ya buluşturdıysam" diye kaygılanıyor... Sağlıkçıların hepsi böyle, hiç baka caksın kimseleri olmayanlar var. Yeterli önlem alınıp alınmadığından emin değiliz. Süreç şeffaf işletilmiyor. Bu sürecin yaşanacağı biliniyordu, çok daha önceden önlemler alınmalı, hazırlıklar yapılmalıydı ancak "henüz biz de yok" diye geç kalındı birçok şeye, bu yüzden kadın sağlık çalışanları çok zor durumda...

'YİNE EVE KAPANDIK'

55 yaşında memur: Korona salgını "ben geliyorum" diye bağırma çağına geldi. Kadınlar olarak sosyalleşmeye çalışırken yine eve kapandık. Üzerimize etiketlenen ev işleri, mutlak işleri ile kendimizi bütünleşmiş bulduk. bireyselleşmekten kaynaklanan depresif haller üzerimize adım adım gelmekte...

Hastane biz taşeron işçilere maske ve dezenfektan bile vermiyor!

Koronavirüs salgını sürecinde sağlık çalışanlarını takdir etmemiz gerekir ama unutulmuş işçilerimiz var: Hastanelerde çalışan temizlik ve yemekhane işçileri.

Ben bir hastanede çalışan işçi olarak çok üzgünüm, hiçbir şekilde düşünülüyoruz. Devlet hastanesinde kronik hastalığı olan bir garsonum, yani hastanenin yemekhanesinde çalışıyorum. Biz taşeron işçiler savunmasız ve tedbirsiz çalışmak zorunda kalıyoruz. Aynı zamanda kronik hasta olmama rağmen hiçbir hakkımız yok, çalışmak zorundayız!

İdari izin hakkımız yok, istirahat

raporu almak zorunda kalıyorum. Bu durumda da maaşım kesiliyor. Yetkililere soruyorum: Bu koşulda ne yapabiliriz? Bizim neden hiçbir hakkımız yok?

İşverenin vicdanına bırakıyoruz. "Çalışırsan çalış, çalışmazsan kapı orada" deniliyor. Hiçbir şekilde önlemimiz yok

Biz hastanede çalışan taşeron işçiler savunmasız ve tedbirsiz çalışıyoruz. Kronik hasta olmama rağmen hiçbir hakkımız yok, bize maske ve dezenfektan bile verilmiyor.

ama hastanın bire bir yemeğini biz veriyoruz. Doğrudan temas halindeyiz. Her gün yüzlerce hastaya yemek veriyoruz. İşimiz zaten yoğun, haklarımız kısıtlı, ücretlerimiz düşük ve bu da yetmedi dünyayı tehdit eden bir virüse karşı önlemsiz, tedbirsiz çalışmak zorunda bırakılıyor. Yetkililer işçilere karşı da bir çözüm bulmalı. Hastane biz taşeron işçilere maske ve dezenfektan bile vermiyor. Korunmasız bir durumdayız, gerisini siz düşünün. Koruyun artık nasıl koruyacaksınız kendinizi!

*Bir hastane işçisi
YENİMAHALLE/ANKARA*

İşçiler hayatta kalabilme derdinde, patronlar şov peşinde

Metal işçisi

Tüm dünyayı büyük bir hızla etkisi altına alan korona salgınıyla "mücadele" için iktidar "evde kal", "sosyal mesafe", "Toplu alanlardan uzak durun" hatta işi ilerletip "Kendi OHAL'inizi kendiniz uygulayın" dedi. Konu halkın, işçilerin, emekçilerin sağlığı olunca OHAL, iktidar ve patronlar için bir çözüm aracı olmuyor anlaşılıyor. İşçiler fabrikalarda kısmi tedbirlerle üretime devam ediyor. Koçlar, Sabancılar ve bunların türevleri boğaza karşı yalılarından spor fotoğrafları atarken, bir kısmı da ailelerini toplayıp büyük bir gösteri ile korona testi yaptırmaya giderken bizim derdimiz "İşsiz kalmayalım, ocakta ne pişecek, çocuklara kim bakacak?" oluyor. Her geçen gün ölüm sayıları artarken, sabahın köründe kalabalık duraklarda servis bekleyen, cumhurbaşkanının her konuşmasında "Acaba işçilere ücretli izin verecek mi?" demesini umut eden biz oluyoruz. Salgın patronlar ve işçiler arasındaki uçurumun ne kadar derin olduğunu tekrar ortaya koyuyor.

Fotoğraf: DHA

3 AY ÜCRETLİ İZİN VERİP BATAKSA VAY HALİNE!

Fabrikalarda üretim devam etsin diye birçok önlem alıyorlar. İtibar kaybı yaşayan büyük patronlar hakkında son süreçte "Şuraya destek oldu, buraya yardım etti, şu fabrikasını buna destek olsun diye kullanıma açtı" haberleriyle reklam yapılıyor.

Bunlardan bir tanesi de Koç ailesinden. Divan Otel'i sağlık çalışanlarına açması çok güzel bir hareket ama buna Arçelik işçisi bir

kadın şöyle diyor: "Çok iyi, hatta hastanelere beyaz eşya ve küçük ev aletleri gönderecekmis fakat kendi işçilerine neden ücretli izin vermiyor da fabrikalarda çalıştırmaya devam ediyor? Şimdi Koç, hadi en fazla 3 ay diyelim, maaşlarımızı vererek bizi izne çıkaracak paraya sahip değil mi? Yıllık kâr oranlarını açıkladıklarında ne kadar olduğunu hesap bile edemiyoruz, o kadar fazla yani. 3 ay bize ücretimizi verip batacaksa vay haline! Çocuklar evde kalıyor, anne baba yok başlarında. Hijyen, temizlik derken 8 saat çalış, bir de evde

sirke, ozonla kardeş ol! Daha çok yoruluyorum son dönemde, madem bağışıklık sistemi önemli, yorgunluk bağışıklık sistemini güçsüzleştiriyor mu? Daha uykusuz, daha yorgunum zaten işe gelip gidiyoruz potansiyel taşıyıcı dolu her yer, nasıl olacak bu işler!"

SAĞLIK ÖNLEMLERİ PATRONUN İNSAFINDA

Patronlardan sonra Türk Metal de bu kervana katıldı. Sosyal medyadan "Türk Metal işçileri maske üretiyor", "Türk Metal otelini sağlık emekçilerine açtı", "Türk Metal işçilerinin yaptığı makineler hastanelere gidiyor" reklamları paylaşıyor. Evet, ayakta alkışlamak lazım değil mi, nasıl toplumcu bir bakış! Bu durumu da Türk Metal işçisi bir kadından dinlemek lazım tabii ki: "Böyle bir ikiyüzlülük olamaz. Başkan MESS'e bağlı iş yerlerindeki patronlarla görüşme yaptıktan sonra kendi kurulundan bir haber çıkıyor; 'Müjde! Başkan işten çıkarmaları durdurdu'. Alkışlar, 'Yüce başkan' falan... Sonra açıklamayı oku, yıllık izinler gitmiş, üretim sürüyor. Sağlık önlemleri patronların insafına bırakılmış, telafi çalışması uzamış vs. MESS dediğimiz şey ülkenin en çok kazanan patronları bu arada. Her şey ortada."

Tek başına çocuğuna bakmak zorunda olan kadınlar ne yapsın?

Nuray ÖZTÜRK Bornova/Izmir

Tek başına ebeveynlik yapmak zorunda olan kadınlar için salgın sürecinde çok daha zorlu koşullar söz konusu. Koronavirüs sebebiyle işsiz kalan ve yaşama şansı bir yakının yardımına bağlı olan binlerce kadından biri olan Jinda'nın hikayesi hepimize çok tanıdık gelecek...

KORONA GEREKÇESİYLE İŞTEN ATILDI

Bir çocuk annesi yalnız bir kadın Jinda. Kısa bir süre önce Bornova'ya taşındı. Hayatını düzene sokana kadar annesinin yanında kalacaktı çocuğuyla birlikte. Yine kısa bir süre önce bir pastanede işe girdi, ancak koronavirüs sebebiyle işleri azalan patronu tarafından işten

çıkarıldı. Jinda, riske rağmen pes etmeden iş aramaya devam ediyor. "Korona bahane, yine kazanan işverenler oldu" diyen Jinda durumu şöyle özetliyor: "Bu sistem sürdükçe, biz kadınlar bu zorlukları yaşamaya devam edeceğiz. Yine de bu durum bende pes etme yerine daha çok hırsa dönüştüyor. Değiştirmeye olan inancım var hala..."

ÇOCUĞUMA 'YOK' DEMEK ÇOK AĞIR

Düzenin kadınlar üzerindeki etkilerini özellikle son 4 yıldır en ağır şekilde yaşadığını söylüyor Jinda, "3 yaşındaki oğlum ile İzmir'de annemin yanında kalıyorum şimdi. Tabii buraya gelirken hayalim, güzel maaşlı bir iş bulmak ve bir an önce oğlumla kendi yaşantıma bir yön çizmekti. Oysa şimdi işsizim. Bir iş bulmak bu süreçte sadece kadınların değil, herkesin sorunu... Ancak kadınlar için çok daha zorlu geçiyor iş bul-

ma süreçleri... Yaşın, çocuğun, evde bitmeyen koşuşturma... Kısa süreliğine de olsa bir çalışma sürecim oldu. Üretim alanı olan bir pastanede çalıştım. Sabah 6'da kalkıyor, çocukla ilgileniyor, hazırlanıyor ve sanki hiçbir sıkıntı yokmuş gibi davranacağım işime gidiyordum. Akşam patron hangi saatte isterse o zaman çıkabiliyordum. Bu durumda bir de verdikleri düşük ücrete rağmen minnet bekliyorlardı. 'Niye böyle çalışır insan' demeyin, bir çocuğa 'yok' demek o kadar ağır ki... Sonra bir sabah iş yerinde herkes koronavirüsü konuşmaya başladı, devamında da patron durmadan 'iş yok, iş yok' diye söylenmeye... Bütün işçilerde işten çıkarılma korkusu vardı ama piyango bana patladı."

BİR EKMEK İÇİN SAATLERCE ÇALIŞABİLİRİM

Hükümet "evde kal" dese de milyonlarca insan gibi çalışmak zorunda Jinda, yaşamak ve çocuğunu yaşatmak için. Salgının boyutunu işten atıldığına anlادığını belirtiyor: "Bana grip gelen şey; korona virüsün ciddiyetini

bile çalışmaktan, çocuğa bakmaktan kaynaklı fark etmemişim. Yeni yeni anlıyorum. 'Çocuğuma yarın ne yedireceğim, bu banka borcunu nasıl ödeyeceğim' düşünceleri yüzünden ne oğlumla ilgilenebiliyorum ne de hasta olmadığım ve yaşadığım için bir mutluluk duygum var. Çünkü ben bir annemim ve bir ekmek için günde saatlerce çalışabiliyorum ama benim alın terimle trilyonlar kazananlar ancak çocuklarına iyi besinler götürebilir. Ben, çocuğum bir şey istediğinde 'paramız yok, olunca alınız' diyebilirim. 3 yaşındaki bir çocuğun devamlı ertelenerek yaşamasını istemiyorum. Çocuğumun ihtiyaçlarını karşılamak ve kendi ayaklarımın üstünde durmak istiyorum. Sesimize ses verecek, yanımızda duracak kimse olmadıkça bu düzende böyle gider" diye konuşuyor.

Jinda son olarak hükümete sesleniyor, "Bizler varız, ne zorlukla karşılaşırsak karşılaşıalım var olmaya devam edeceğiz. Yasalarınız, önlemlerinizi artık bizleri de sayan, bizlere de hak veren bir hale dönüşmeli. İşsizlikten, çocuğuma istediklerini veremeyeceğim için ölümü düşünmek istemiyorum."

SALGIN BAHANE EDİLEREK İŞTEN ATILDI:

'Sadaka değil hakkımı istiyorum'

Catering firmasında çalışan bir kadın işçi İSTANBUL

Merhabalar, ben 57 yaşında, çalışma hayatına çok geç başlamış bir kadıyım. Aşçılık yapıyorum. Her mesleğin zorluğu olduğu gibi aşçılık mesleğinin de türlü zorlukları var. Sabahın köründe yollara düşerek mesaiye başlıyoruz örneğin. Kendi ağırlığımızdan da fazla kazanları indirip kaldırmak zorundayız. Yapamıyorsak kapiya konuluruz. Kilolarca soğan, patates, domates elimizden geçer. Ellerimiz sürekli suda. Kimimiz bel fitiği hastası, kimimiz varis ya da ellerimizde alerjik reaksiyonlar vs. var. 3 yıl önce fitik ameliyatı oldum ama çalışmak zorundayım. Bazen ayaklarıma kara sular iniyor "Beş dakika otursam" diyorum ama fırsat bulamıyorum. Bizim en kötü yanımda işten eve geldiğimizde de yemek yapıyor olmak. Bu şartlarda ha-

ADALETSİZLİĞE İTİRAZ EDİNCE "İŞTE KAPI ORADA"!

Yıllardır çalıştığım bir köy derneğinde trafik kazası geçirdiğim için işten çıkartıldım ve anında sigortam iptal edildi. Trafik kazasında ayağım kırılmıştı. O zamana kadar yüzüme gülen patronlar o günden sonra bana sanki düşman oldular, yüzüme bile bakmadılar. 3 ay ayağım alçıda kaldı. Tamamen yürümem 9 ayı buldu. Yani bir yıllık bir sürede toparlanabildim. Eşim emekli, bir çocuğum üniversitede okuyor. Kredi borcumuz var. Emekli maaşı, ne kredi borcuna ne çocuğum masraflarına ne de faturalara yetiyor. Ben de iyileşir iyileşmez hemen iş aramaya başladım. Yenisahra'da faaliyet yürüten bir catering firmasında iş buldum. Düğün organizasyonlarına, evlere, işyerlerine yemek yapan bir firma. Sabah 6'da işbaşı yapıyordum. Güne ilk iş 300-400 kişilik salatayla başlıyordum. Sonra bir çuval soğan, patates devam ediyordu. 680 kişilik ye-

meğin tüm hazırlıklarını ben ve bir arkadaşım yapıyorduk. Kimi zaman 3 bin adet köfte, kimi zaman iki bin sütlaç... Kazan kazan yemek. Haftanın her günü işlemler farklı olsa da iş yükü hep aynı şekilde devam ediyordu. Pazar günleri izinliydik, cumartesi günleri de yarım gündü sözde; ama biz cumartesi günü beşten önce çıkamıyorduk. Baş aşçımızın yapacağı çoğu şeyi de bize yüklemişlerdi. Kendi işimiz yetmiyormuş gibi onun da işlerini yapıyorduk. O da gelip ocağın altını yakıp gidiyordu. Şikâyetlerimizi baş aşçıya söyleyince patronla bir oluyordu. Oysa hepimiz çalışan değil miydik? Neden bu tavır? Bu adaletsiz işleyişe itiraz ettiğimizde de "Ağır geliyorsa çıkın" cevabıyla karşılaşıyorduk.

PATRONLAR BİZİ MALLARI GİBİ GÖRÜYOR

Firmanın yemeklerini bir gün olsun aksatmadık, günü gününe yetiştiriyorduk. Müşteriler çok memnundu, yaptığımız yemeklere çok güzel geri dönüşler alıyordum ama iş maaşa gelince sürekli

geç ödeniyordu. Ücretimizi iki hafta, üç hafta geç aldığımız oluyordu. Hakkımızı istediğimizde "Biz de ödeme alamadık" diyordu patron ama gözlerimizin önünde bizimle dalga geçer gibi yeni aldığı arabasıyla caka satıyordu. Böyle moral-siz ve zorunlulukla çalışırken başımıza korona virüsü çıktı. Gıda mühendisi yanımıza gelip "Belki işten çıkartmalar olur" dedi, meğer bizi alıştırıyormuş. Biz hiç orali olmamış, işimize bakmıştık. Sonrasında patron "İşler kötü giderse ücretsiz izin veririm, hepiniz evinize gidersiniz" diye tehdit ediyordu. En son günümde yemekleri bitirip çıkmaya hazırlanırken patron beni yanına çağırdı ve işlerin kötüye gitmeye başladığını ve beni çıkartacağını söyledi. "Neden" dedim, bir açıklama yapmadı. Salgını bahane etti. Üstüne üstük "Yarın da gel de şu yemekler yetişsin" dedi. Niye? Niye yetiştireyim o yemekleri, alımda işçi değil keriz mi yazıyor? Beş aydır çalışıyordum. 6. aya girmeme az kalmıştı. Böyle olunca ne tazminat ne başka bir şey, hiçbir şey alamıyorum. Benimle birlikte bir iki arkadaşım daha çıkartıldı. İhbar tazminatı hakkım varmış. Şimdi onun için uğraşacağım. Patronuma da söyledim "İhbar tazminatımı istiyorum" diye. Çok öfkelenildi. "Bu nereden çıktı?" dedi. Ben de "Hakkımda ve alacağım" dedim. Bağırmağa başladı ve "Başımın, gözümün sadakası olsun" dedi. Sadaka mı? Sadaka değil hakkım! Nasıl görüyorlar bizi işte buna dikkat edin. Düşünüyorum da böyle olmamalıydı. Ben ne istedilerse yaptım. Demek ki her dediklerini yapmamak gerekirmiş. İşinden fazlasını yapmamak gerekirmiş. Biz işçiler düşünürüz onları ama onlar bizi düşünmüyor. Bizi malları gibi görüyorlar. İşleri bitince ilk vazgeçecekleri şey oluyoruz. Ne yapmak gerek diye düşünüyorum. Benim tek başına yapabileceğim hiçbir şey yok. Anca bütün işçiler kendi işyerlerinde yan yana dururlarsa bu patronlar korkarlar da kendilerine çekidüzen verirler. Bu zor zamanlarda yaptıkları fırsatçılık değil de ne! Her şeyimizle oynuyorlar, ekmeğimizle sağlığımızla her şeyimizle...

Metal işçisi bir kadın İstanbul

Can güvenliğimiz için kaçınma hakkımızı kullandık

Merhaba, ben İstanbul Maltepe'de bir elektronik fabrikasında çalışıyorum. İşyerimizde Birleşik Metal Sendikası örgütlülüğü var. Çalışan sayısı 220 civarında. Son günlerde dünyayı ve ülkemizi de etkisi altına alan korona için bizim fabrikamızda birtakım önlemler alındı. Çok yetersiz bu önlemler yine de salgının fabrikamıza girmesine engel olama-

dı. Yatan 5 hastamız, sonucu pozitif çıkan 2 hasta çalışmamız var.

Sendikamız işverenle bu konuyu görüştü, fabrikanın kapatılması yönünde işverene diretti. Fakat işyeri elindeki siparişleri bahane ederek çalışmaya devam etti. Yatan hastalardan birinin test sonucu pozitif çıkınca sendika hemen müdahale edip, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca işçilerin çalışmaktan kaçınma haklarını kullanması gerektiğini söyledi ve harekete geçti. Biz sendikali çalışanlar hepimiz dilekçelerimizi mail yoluyla işverene

ulaştırdık. Çalışmak zorunda olup eve gelmek de haliyle korkutuyordu biz işçileri, 'Ya bana da bulaşmışsa ve evdeki birine bulaştırırsam' diye. 15 yaşında bir kızım var, ona sarılmayı özledim, evde otururken herkes bir köşede oturuyor, sosyal mesafeyi koruyarak oturuyoruz, kimse kimseye yaklaşmıyor.

14 gün süreyle kendimizi karantinaya almış olduk kaçınma hakkımızı kullanarak. İşveren hemen ertesi gün tüm fabrikayı 6 gün süreyle kapattı. Israrımız sonuç vermişti tabii ama sonrasında ne olacak bekleyip göreceğiz.

BİR MOTİFİN HİKAYESİ:

Hanım dilendi bey beğendi

Kadınların en büyük meşgalesi haline gelmiş örgü bir ifade şeklidir de çoğu zaman. Ev içi hayatın yansıması, umudu neşesi iplerle buluşur...

Eren SARAN
Aliğa - İzmir

Eczane çantalarında iki şiş bir tığ renk renk ipler, ev gezmeleri, birbirine gösterilen motifler, sandıklar dolusu çeyizler, anneden kızına aktarılan bir yetenek; örgü... Evin küçük kızları annelerinin komşu oturmalarında alırlar ellerine tığı, zincir çekerek başlarlar öğrenmeye. El bezlerinden yatak örtülerine parmaklara dolanan ipler tüm evi örtebilir. Kiminin eli daha sıkıdır kiminin gevşek, kimi bir günde örer bitirir, kimi bir kışa bir kazak yetiştiremez.

Kadınların en büyük meşgalesi haline gelmiş örgü bir ifade şeklidir de çoğu zaman. Ev içi hayatın yansıması, umudu, neşesi iplerle buluşur, ihtiyacı olsa da olmasa da elini oyarlar, yeni doğan bebeklere patik örer, işe giden eşine bir yelek; sırtını sıcak tutsun diye, üniversiteye giden kızının beğenip de alamadığı kazağı bir gecede çıkarıverir. Kendisine ördüklerini hediye eder çoğu kez; elinin işini beğenip de övgüyü duyduğu zaman kadınlar.

Çalışıp da maharetini geliştiremeyen için illa bir kadın vardır ördüklerini satan, belediyeler kadın emeğini değerlendirmek için tezgahlar kurar, üretici kadın kooperatiflerinde buluşup meziyetlerini birbirine öğretir kadınlar.

HEM BİR YOKLUK HİKAYESİ, HEM DE DAYANIŞMA

Her ilmek bir kadının hikayesini bir diğer kadının yaşamıyla birleştirmesinin aracı olmuştur. Kendi öğrendiği motifleri komşusuna gösterirken, yaşamını da anlatır. İşte böyle bir birleşimin öyküsünü anlatan

bir motif: Hanım dilendi bey beğendi motifi... Yokluk zamanlarında fazlaca ip bulamayan kadınların komşularından istediği iplerle ördüğü kazağı akşam eve gelen adamın beğenmesini anlatıyormuş. Bir yokluğun ifadesi ama aynı zamanda bir dayanışmanın da... Elinde bulunan fazla ipleri ihtiyacı olan komşusuyla paylaşan, o rengarenk iplerden anlamlı bir bütün çıkaran kadınların hikayesi. Sonundaki "bey beğendi" kısmı ise malum toplumsal yapımızın özeti.

ÖRGÜ GRUBU DAYANIŞMAYI DA ÖRÜYOR

Şimdilerde malum karantina günlerinde kimimiz evlerinde tüm gün ev işi yapıyor kimimiz hayatını eve sığdırmasına izin vermedikleri için her gün virüs kapma tehlikesiyle işe gidiyor; örgüyle yollarını kesiştiren Aliğa Üretici Kadın Kooperati-

ELDEN ELE ÖRGÜLER...

GÜL Boz annesiyle gittiği ev ziyaretlerinde tanışmış örgüyle: "El bezi ördürüyordu annemin arkadaşları bana, o zamandan bu yana hiç düşmedi elimden. Anne hatırası bir yetenek oldu. Ayağımdan rahatsız olduğum için dışarıya pek çıkamıyorum ama örgü sayesinde canımın sıkıntısını atıyorum."

Berrin sonradan başlamış örmeye "Benim annem de çok ısrar ederdik öğrenmem için ama ben okumak istediğimi söyledim. Kendimi başka türlü yönlendirdim. Şimdilerde kendi kendime öğreniyorum o yüzden."

Yıllarca çalışan ve örgüye daha önce vakit bulamayan Mehtap Başaran bir yıldır çalışmadığını ve evde oturmanın ona göre olmadığını belirtiyor: "Bir motif ortaya çıkarana kadar kafamızda tasarlıyoruz, bitene kadar başından kalkmıyorum."

Zühre, "Biz ataerkil toplumda yaşadığımız için annelerimiz bizim elimize tutuşturduğu gibi erkek kardeşlerimizin eline vermedi tığ, 'al öğren' demedi. Onların bu konuda bir ayrıcalığı vardı" diye hayıflanıyor.

Kanser örneği diye bir örnek olduğunu anlatıyorlar. Çok zor bir örnekmiş bitene kadar nice kadını kanser etmiş(!) Gül eskiden tüm çeyizlerin dantelden olduğunu, perdeden yatak örtüsüne kadar tığ ile ördüğünü söylüyor. Şimdi o çeyizleri birleştirip yeni şeyler ortaya çıkarıyorlarmış.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

fi örgü grubuyla yaptığımız sohbeti paylaşıyoruz.

Bu örgü grubunun ana motifi "Hanım dilendi, bey beğendi" ama birbirinden dilenmeden, gönüllü olarak paylaşıyor kadınlar kendi aralarında ipleri. O iplerle çantalar, kalemlikler, eldiven ve daha neler neler öüyorlar. Herkes sattığı üründen bir pay alıyor, kimi zaman da daha çok ihtiyacı olan arkadaşlarıyla dayanışmaya gidiyor satılan ürünlerin parası.

Dikiş grubu ve örgü grubunun birlikte paylaştıkları ofiste bazen ortak çalışmalar yaptıklarını anlatıyor Berrin Argunhan: "Atıl durumda olan malzemeleri kesip çanta yapıyoruz, örgü grubu da onları güzelleştiriyor. Karşılıklı yardımlaşarak yeni ürünler ortaya çıkarıyoruz." Örgü üzerine yapılan bir projeden de bahsediyor Berrin "Prematüre bebekler kuvözdeyken kendisini anne karnın-

da hissetsin diye kordona benzeyen bir örgüyü yanlarına koyuyorlarmış. Ona sarılıp uyuyormuş"

Zühre Demiray kooperatifle tanışana kadar evde öryormuş, buraya gelince de gelirleri arttırmak için devam etmiş: "Ben de çocukluğumdan beri bilirim ama pek geliştirmemişim kendimi, kooperatifle tanışınca örgü hocamızın da yönlendirmesiyle geliştirdim. Haftada bir gün geliyoruz, evde ördüklerimizi birleştiriyoruz. Arkadaşımın yaptığı benimkinden daha iyi olunca gurur duyuyorum. Burada sohbetimiz de artıyor, paylaşımımız da."

EVDE KENDİ KENDİNİ YEMEMEK İÇİN...

Kadınlar örgünün kendileri için terapi olduğunu belirtiyor: "Hayat, çocukların gelecek kaygısı derken evde kendi kendini yersin. Örgünün başına oturunca bir tek örgüye odaklanıyorsun. Onun başından kalkana kadar dertler aklımızdan uzaklaşıyor".

Gül anlatıyor "Eskiden ip yokmuş kadınlar birbiriyle iplerini bu yüzden birleştirmiş, şimdi malzeme çok her istediğinde bulabilirsin ama ona sürekli olarak bütçe ayıramazsın. Hepimizin evini geçindirmek için ek bir iş yapması gerekiyor. Burada çoğu kez daha çok ihtiyacı olan arkadaşımız için de öryoruz."

Aliğa Üretici Kadın Kooperatifinde ören kadınlar geçtiğimiz yıl faaliyete geçen çarşı ile birlikte örmeye daha da heveslendiklerini, artık yeni ipler almak için ürünleri satabildiklerini ve sermaye oluşturduklarını anlatıyor. Sohbet demlenen çayla, gösterilen motiflerle nice güzel örgüyle devam ediyor. Kadınlar Aliğa'da kendi ellerinden gelenle dayanışmayı örmeye devam ediyor.

Fotoğraf: DHA

‘Patronların kâr hırsından bizi kim koruyacak?’

Temizlikçi, çaycı, yemekhane işçisi, okulda hizmetli, ev işçisi kadınlar... Çalışabilenlerin iş yükü kat kat arttı, işsiz kalanların geçim kaygısı arşa vardı. Kadınlar anlatıyor...

Ayfer KAPLAN
Sincan- Ankara

Koronavirüs ülkede hızla yayılmaya devam ediyor. Bir de patronların kâr hırsı. Kocaman plazalarda, lüks iş merkezlerinde, ofislerde görünürde olmayan kadın emekçiler var. Temizlikçi kadınlar, çaycı kadınlar, yemek yapan kadınlar, evlere temizliğe giden kadınlar. Şimdi çoğu işsiz, zaten güvencesiz çalışma koşullarında çalışan bu kadınlar haklarını da alamadı ne yazık ki. Hala çalışmaya devam edenlerin ise iş yükü arttı, ancak aldığı ücret hala aynı. Kimi toplu taşıma araçlarında enfekte olma riskiyle işe gidip geliyor. Diğer yandan ofis çalışanı olanlar tüm dezenfekte işlerini kendileri yapıyor. Peki, bu kadınları koronavirüsten kim koruyacak? Hadi diyelim, koronavirüsten korundu, peki onları patronların kâr hırsından kim koruyacak? Bu günler elbet gelip geçici fakat “patronlar virüsü” tepemizde kalmaya devam edecek. Onları maalessif sabunla da yıkayamıyoruz. İşte bu derdi çeken kadınların anlatımları...

‘İŞİNE GELİRSE ÇALIŞIRSIN YOKSA KAPI ORADA’

Canan bir şirkette mutfakta çalışıyor. Toplu taşıma kullanıyor. “Patronlar işe gelmiyor, kendilerini eve kattılar ama biz çalışmaya devam ediyoruz” diye anlatıyor: “İş yüküm arttı. Her gün masaları, kapı kollarını, yü-

zeyleri temizletiyorlar. Yoruldum, daha fazla çalıştırıyorlar. Her gün üç çeşit yemek istiyorlar. ‘Virüs bizi öldürecek’ dediğimizde müdür, ‘İşine gelirse çalışırsın, işine gelmese işte kapı’ dedi. Devlet bizi hiç düşünmüyor işi bıraksam ne yiyip içeceğiz? Çocuklarım var, kocam işsiz.”

‘OKULLAR KAPANINCA KAPI ÖNÜNE KONULDUK’

Sincan 30 yaşında, koronavirüs salgını gerekçesiyle işsiz kalan bir kadın: “Okulda hizmetli olarak çalışıyordum. Okullar kapanınca bizi de kapının önüne koydular. Ev aldım, kredi ödemem var. Nasıl ödeyeceğim bilmiyorum. Şöyle bir iş bakayım dedim, iş yok. Kocam da mobilya atölyesinde çalışıyor. Çok korkuyorum virüs bulaşacak diye, bir yandanda işten atacaklar diye. Ne garip bir durumdayız. Hiç birikimimiz yok, çalışmasak açız.”

‘İŞ YÜKÜM ARTTI’

Aynur bir şirkette çalışıyor. Temizlik, çay gibi işler onun üzerinde. Hizmet sektöründe çalışanların çok daha risk altında olduğunu söylüyor: “Şirketin her tarafına antiseptik koydurdular. Her şey çamaşır suyuyla temizleniyor. İş yüküm artı, daha çok çalışıyorum. İstediyi kadar maske, eldiven olsun neye yarar. Her gün toplu taşıma kullanıyorum. Patron çok korkuyor, her çay götürdüğümde kapı kollarını dezenfekte edip etmediğini soruyor. Benim çalıştığım yer şirketin genel merkezi. Üretim alanında ise çalışma hız kesmeden devam ediyor.”

‘100 LİRA PARAM VAR NE YAPACAĞIMI BİLMİYORUM’

Cemanur ise 40 yaşında, ev temizliğine gidiyor. Çalıştığı evden, “Gelme, biz sana haber veririz” demişler. Bütün evi temizlettikten sonrada göndermişler. Cemanur da bu süreçte nasıl geçineceğini kara kara düşünüyor: “100 lira param var ne yapacağım bilmiyorum...”

Korona günlerinde balkon sohbetleri

Bir eğitim emekçisi
Keçiören-Ankara

Evde kalma olanağına sahip olan bizlerin uyanır uyanmaz derdi balkona çıkıp hava almak. Birisi çıktığında hemen diğeri çıkıyor derken beş altı kişi oluveriyoruz balkonda. Kimi sağlıkçı, kimi öğretmen, ev kadını, emekli, çocuk bakan, derken başlıyor sohbetler.. Gelin sizi de sohbetimize ortak edelim.

Sağlıkçı başlıyor önce: “Hastanede bugün servise yeni hastalar geldi. İnşallah negatif çıkar. Ben ne yapacağım, çok çaresiz hissediyorum bazen. En büyük korkum çocuklarım. Hastanede kalsam çocuklarım çok küçük. Hastaneye gidip gelirken vitrinlere bakan, gezen, yere tüküren insanları gördükçe korkum daha da büyüyor. Eve geliyorum sabaha kadar çamaşır, temizlik, ertesi günün yemeklerini hazırla. Yine de diğerlerine göre biraz şanslıyım, en azından eşim bırakıyor işe, o alıyor. Kimi hemşire arkadaşımız üç vesait değiştirmek zorunda kalıyordu. Şimdi birçok arkadaşımız öğretmenevinde kalmaya başladı. Özellikle gece nöbeti olanlar için çok iyi oldu.” Sohbetler arasında tavsiyeler başlıyor. Yok sebzeleri iki gün dışarıda bırak, yıka, sirkeli suda beklet, karbonatı unutma...

Ev kadını giriyor söze: “Evide kal diyorlar ama oğlum çalışıyor. Evde kalsa işinden olacak. Neyse ki özellere de esnek çalışma geliyormuş. Oğlum da gece çalışmayı düşünüyor. Daha az kişi olacağı için daha güvende hissediyor.”

Çocuk bakıcısı bir kadın ise neden çocuklara bakmak zorunda olduğunu açıklıyor bize: “Birçok bakıcı bırakmış diyorlar. O anne ve baba bu süreçte zorunlu çalışacak kişiler. Onları bu durumda bırakırsam kendimi affedemem. Böyle durumdaki anne ve babalardan birisini izinli saysalar bu sorun çözülecek. Belki yaparlar.”

Balkonda hava almaya çıkmış da olsa öğretmen her yerde öğretmendir. Sorular yöneliyor öğretmene haliyle balkondan balkona: “Hocam bu çocuklarla ne yapacağız? Söz dinlemiyorlar. Gözünü seveyim okulların. Ne büyük nimetmiş. İnşallah bir an önce biter de bizim evdeki bağırış çağırışlar da sona erer. Zaten EBA’ya da doğru düzgün giremiyoruz. Anladığımız da yok. Öğretmen de ödev göndermiş. Sanki değerlendirebilecekmiş gibi

Ben de karşılık veriyorum veliye: “Bizlerin şu an yaptığı ödev vb. şeyler ekstra ve gönüllü çalışmalar. Yaptıklarımızın resmi ve zorunlu bir karşılığı yok. O nedenle ödevlerin ölçülebilir olmadığını farkındayız. Pedagojik açıdan öğrenciyi süreçte tutmaya, aradaki bağı koparmamaya, psikolojik olarak da kendilerini yalnız hissettirmemeye çalışıyoruz sadece...”

Ben dükkanı kapattım, eşim fabrikada çalışmaya devam ediyor!

Nesrin ÖZTÜRK
Antalya

Antalya'da kuaför salonu işletiyorum. Korona nedeniyle 15 gündür işyerim kapalı. Hem ekonomik, hem psikolojik sıkıntılar yaşıyorum. Geçtiğimiz günlerde ekonomiyi koruma kalkanı paketi açıklandı. Üç buçuk saatlik toplantının ardından işçi ve emekçiler için, esnaf için hiçbir önlem alınmamıştı. Koruma kalkanı adeta patronlar için oldu. 1 hafta sonra biz esnaf da akıllarına geldik. Esnafa da faizsiz, 6 ay sonra ödemeli, 36 ay vadeli 25 bin lira kredi verilecekti. Bir an sevindim akıllarına geldik diye ama şartlarını araştırınca sevincim kursağımda kaldı. Adeta ekranlara oynanmışlar. Şartlar esnaf odasına kayıtlı olmak, son 5 yıl içinde faiz destekli kredi kullan-

mamış olmak, vergi BAĞ-KUR borcu olmaması vs. vs.

Sadece Antalya son yıllarda kapanan esnaf sayısı binleri bulmuştur. Rüzgâr azıcık fazla esse, ekonominin altüst olduğu bir ülkeyiz. Son yıllarda o rüzgâr daha bir sert esiyor. Benim müşteri potansiyelim emekçi kesim, asgari ücretle çalışan insanlar, zam dahi yapamıyorum. Birçok esnafın durumu da böyle. Kredi kullanmayan, vergi ya da BAĞ-KUR borcu olmayan esnafın sayısı çok az.

İşyerimi ne zaman açacağımız belirsiz, benim gibi tüm işyerleri aynı durumda. İçişleri Bakanlığı umumi işyerlerini kapatma kararı aldı virüs yayılmasını diye, fakat eşim fabrikada çalışmaya devam ediyor, risk devam ediyor yani. İnsanların bir bölümünün evde olup, bir bölümünün dışarıda olduğu, işçilerin önlemsiz çalıştırıldığı bir düzende virüsün önüne geçilemez.

Hayalimdeki dükkanı açmamla kapatmam bir oldu

Niltay ŞENPINAR
Bornova-İzmir

27 yaşındayım, 14 yaşından beri kuaförlerin yanında kendi dükkanımı açabilme hayaliyle çalıştım. Ailem bir mesleğim olsun diye kuaför yanına çırak verdi beni küçükken, ortaokuldan sonra çıraklık okuluna gittim. Yeri geldi gece gündüz, hafta sonu demeden çalıştım. Sadece ustalık yapmıyorsun temizlik, içecek servisi her şeyi sen yapıyorsun. Sigortam yapıldı çalıştığım bazı yerlerde ama düzenli yatırılmıyordu. Sigortam var diye düşünüyorsun, bir bakıyorsun yok.

Haftalık 300-400 liraya 12-13 saat çalışıyorsun. Yanında çalıştığım kuaför günde 500 lira ciro yaparken bana 60 lira veriyordu günlük. Yemek yok, yol yok. Kendi dükkanımı açmak istediğimi söylediğimde "Nasıl para kazanacaksın?" diyordu; "Ben kazanıyorum ama sana" dedim bir gün.

En son yanında çalıştığım kişi çok destek oldu, cesaretlendirdi beni...

Yaklaşık 20 gün önce kredi çekip, aylık 1000 lira kira ödeyerek bir dükkan açtım. Masraflarını karşılarım diye düşünmüştüm. Bir kadın olarak kendi başıma ayakta kalmak istediğim için göze aldım. 10 gün çalıştım 11. gün korona çıktı! Crohn hastası teyzemde kalıyordum, yakın temas olunca hemen dükkanı kapattım. Genelgeyi beklemeden, hem kendi sağlığım hem de müşterilerimin sağlığı için.

Salgının ne zaman biteceği belli değil, dükkanımın kirası işliyor, Yaşım 30'dan küçük olduğu için vergide kolaylık sağlıyorlarmış. Ailem destek olmasa gıda ihtiyacımı bile karşılayamam. Benim durumumda olan yüzlerce kadın var bu ülkede, yüzlerce esnaf. Açıklanan tedbirlerle bu gerçekten uzak. Bir kadın olarak, küçük esnaf olarak ayakta kalmak zor.

Hükümetin acilen bu tarz küçük işletmelere destek olmasını istiyoruz. Ayrıca benim gibi bekâr olan

WHATSAPPTA GÜNDEM DEĞİŞTİ:

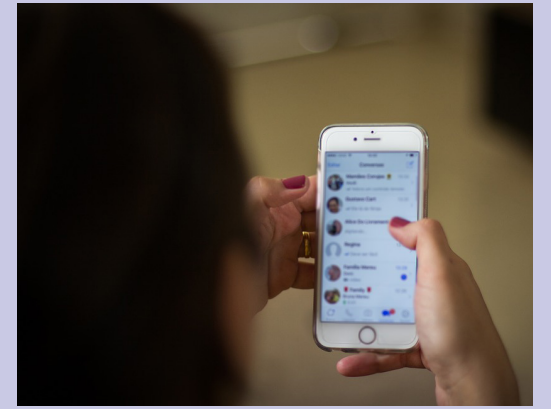
Sevgi sembollerinin yerini işsizlik, kaygı aldı

Yasemin ÖZTÜRK
Ankara

Kreşte, gıda fabrikasında çalışan, ev işçisi olan kadınlar, işe gidiş gelişlerde kullandıkları servis araçlarındaki arkadaşlarıyla bir WhatsApp grubu kurmuş, bu grupta bulunan kadın işçiler ayda bir kez dışarıda akşam yemeğinde bir araya gelme kararı almışlardı.

Grupta birbirleriyle şakalaşan, sevgi sembolleri gönderen kadınların, salgının ortaya çıkmasıyla paylaşımları da değişti. Sevgi sembollerinin yerini işsiz kalmanın getirdiği kaygı ve çözüm arayışı aldı. Fatma işine ilk son verilen oldu. Evlere temizliğe giden Fatma, "Kızlar biz nasıl edeceğiz, işler bitti" diye durumunu anlattı. Bunun üzerine grupta işten atılma haberleri ve yorumlar arka arkaya gelmeye başladı:

- Herkes aynı durumda,
- İnsanlar evde, işsiz, parasız nasıl olacak?
- İki haftada açlıktan ölmeyiz.
- İki hafta değil, iki ay diyorlar,
- Tamam, evde durayım, vatandaşlık görevimi yapayım da insanlar işten çıkarıldı, banka ödemelerini, kredi kartlarını ne yapacağız?
- Krediler ertelensin, insanlar işten çıkarılmasın, ücretli izin verilsin.
- Bebelerin bir ay sonra açlıktan kafalarına bir şey girmeyecek. Çünkü beslenemeyecekler. Allah hakkımızda hayırlısını versin. Sen gidiyor musun işe?
- Evet, benim patron doktor, evden alıyor, eve bırakıyor. Toplu taşıma kullanmıyorum. Dolmuş, otobüs kullananlar var. Onlar nasıl korunacak?
- Böyle giderse herkes ekonomik zorluk çekecek. Benim çalıştığım kreş kapandı. Ücretsiz izne çıkardılar. Hepimizin borçları var.
- İşsizlik maaşı var.
- Ücretsiz izin olduğu için işsizlik maaşı da alamıyorum. Evde tek çalışan benim.

İŞÇİ ARAYAN VARSA NUMARAMI VERİN...

Ertesi gün konuşmalar devam etti, işten çıkarılanlara yenileri eklendi:

—Günaydın. İşyeri bana da "Gelme bir müddet, şu ortalık düzeline kadar" dedi. Sonrası ne olacak bilmiyorum. Durum çok vahim. Sigorta, işsizlik maaşı da yok, biz günlükçüyüz!

—Günaydın herkese. Bana da yazdılar. "Bir müddet görüşemeyeceğiz, ücretini ödeyemeyeceğiz" diye. "Sen başının çaresine bak" dedi çalıştığım doktor.

—Asgari ücretle çalışan insanların akıbeti ne olacak? Sosyal yardım alanlara para dağıtacaklarmış. Biz alamıyoruz, yok bize.

—Ekonomik zorluk koronadan önce geliyor ne yazık ki.

—Bütçe yok tabii. Şirketleri sevindirdiler. Halk ne yapacak? Emegiyle çalışan, hazır yemeyen ne yapacak? Hazine Bakanı, 'Gündemimizde yok' diyor.

—Sorunumuz bu; işsizlik, parasızlık. Herkes emekli değil, memur değil. İşçiler ne yapsın? İnsanların çocukları var. Bu gidişle temel ihtiyaçlarımızı bile alamayacağız.

—Kırada oturan var, faturalar var, çocuklar var, yaşlılar var, kredi borçları var. Biz çalışmayı korona pahasına göze alıyoruz. İşsiz kalınca ne yapacağız? Çoğumuz sigortasız çalışıyoruz. İşsizlik parası bile alamıyoruz. Geliri olmayan aileler aylığa bağlanmalı.

—Arkadaşlar ben iş arıyorum, soran olursa numaramı verin...

—Benim de...

20 SORU 20 YANITTA KORONAVİRÜS VE İŞÇİ HAKLARI

Fotoğraflar: DHA

Onur BAKIR
Sendika Uzmanı

1. İŞVEREN KORONAVİRÜSE KARŞI ÖNLEM ALMAK ZORUNDA MI?

İşverenler, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Borçlar Kanunu uyarınca işçileri koronavirüsten korumak için önlem almakla yükümlüdür. Bu yükümlülük tüm işverenleri, tüm sektörleri, tüm işyerlerini kapsar. İşçi sayısının kaç olduğu fark etmez.

2. İŞVERENİN HANGİ ÖNLEMLERİ ALMASI GEREKİR?

İşverenin işçilerin sağlık ve güvenliği için yükümlülüğü sadece maske dağıtmak, el dezenfektanı vermekle sınırlı değildir. Yasalar koronavirüse özel hangi önlemlerin alınacağını tek tek saymasa da işverenleri gerekli tüm önlemleri almakla yükümlü tutmuştur.

3. ALINACAK ÖNLEMLER NEYE GÖRE BELİRLENİR?

İşveren önlemleri kafasına göre belirleyemez. Yargıtay içtihadına göre işverenin "gerekli her türlü önlemi alma" sorumluluğu, bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile mesleki deneyimin ulaştığı en son duruma göre belirlenir.

4. ASGARİ OLARAK HANGİ ÖNLEMLER ALINMALIDIR?

- 1- İşçiler ve üçüncü kişiler (örneğin müşteriler) arasında asgari 1 metrelik fiziksel mesafe korunmalıdır.
- 2- İşyerleri, iş istasyonları ve iş ekipmanları düzenli olarak temizlenmeli ve dezenfekte edilmeli; işyerleri düzenli olarak havalandırılmalıdır.
- 3- İşçilere kişisel hijyen için gereken su, sabun, el dezenfektanı gibi malzemeler temin edilmeli; kişisel hijyen için ihtiyaç kadar ara verilmelidir.
- 4- Yapılan işin niteliğine göre gerekli tüm kişisel koruyucu donanım (eldiven, maske vb.) temin edilmelidir.
- 5- İşçiler riskler ve alınan önlemler hakkında bilgilendirilmeli ve eğitilmelidir.

5. RİSK DEĞERLENDİRMESİ NEDİR?

Alınması gereken önlemler sektör, yapılan iş, işyerinin fiziki yapısı, işçi sayısı gibi birçok faktöre göre değişir. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 12. maddesi uyarınca "İşyeri dışından kaynaklanan ve işyerini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması" halinde işyerinde yeniden risk değerlendirmesi yapılması gerekir. Risk değerlendirmesine çalışan temsilcisi ile işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının da katılımı gerekir.

6. HAMİLE VE EMZİREN İŞÇİLER İÇİN ÖZEL ÖNLEM ALINMASI GEREKİYOR MU?

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun ilgili yönet-

meliği uyarınca gebe veya emziren kadın işçilerin özel olarak korunması gerekir, hastalığa yakalanma risklerini asgariye indirecek tüm önlemler alınmalıdır. İşçinin başka işte çalıştırılması mümkün değilse, talebi halinde ücretsiz izinli sayılması sağlanır.

7. RİSK GRUBUNDAKİ İŞÇİLER İÇİN ÖZEL ÖNLEM ALINMASI GEREKİYOR MU?

Koronavirüs kapsamında risk grubunda sayılan kişilerin (yaşlılar, kronik hastalığı olanlar...) özel olarak korunması; hamile ve emziren işçilerde olduğu gibi özel önlem alınması zorunludur.

8. ÖNLEMLERİN VE KORUYUCU MALZEMENİN MALİYETİNİ KİM KARŞILAR?

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 4, 15 ve 17. maddeleri uyarınca işveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri, eğitimleri, ekipmanları ve hizmetlerinin maliyetini çalışana yansıtmaz. İşçilere ücretsiz olarak sağlamak zorundadır.

9. İŞVEREN ÖNLEM ALMIYORSA İŞÇİLER NE YAPABİLİR?

- 1- İşçiler risk değerlendirmesi yapılması ve gerekli önlemlerin alınmasını talep etme hakkına sahiptir.
- 2- İşçiler gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle işvereni Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına şikâyet edebilir. Yapılacak teftiş sonucunda işverene ceza kesilerek önlemlerin alınması sağlanabileceği gibi, işyerinin faaliyeti de durdurulabilir.
- 3- Gerekli önlemler alınmadığı için koronavirüse yakalanma riski altında çalışan işçiler için "ciddi ve yakın tehlike" söz konusudur. Bu nedenle işçiler İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca işyerindeki İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu'na, kurul yoksa doğrudan işverene başvurarak durumun tespit edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir.

Görseller: Pixabay

10. ÇALIŞMaktan KAÇINMA HAKKI NEDİR, NASIL KULLANILIR?

- 1- İşçilerin ciddi ve yakın tehlike nedeniyle yaptığı başvuru üzerine İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu acilen toplanarak (kurul yoksa işveren) derhal kararını verir ve bu durumu tutanakla tespit eder.
- 2- Kurul veya işverenin işçilerin talebi yönünde karar vermesi hâlinde, gerekli tedbirler alınmaya kadar işçiler, çalışmaktan kaçınma hakkını kullanabilir. İşçilerin çalışmadığı dönem boyunca ücret ve diğer hakları saklıdır.
- 3- İşçiler ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda İş Sağlığı ve Güvenliği Kuruluna ya da işverene başvurmak zorunda olmaksızın çalışmaktan kaçınma hakkını kullanabilir ve işyerini terk edebilir. Bu hakkın kullanılması işçilerin haklarının kısıtlanmasına ya da işten çıkarılmalarına gerekçe olamaz. Örneğin işçilerden birine koronavirüs teşhisi konulması gibi virüsün işyerinde yayılmasına yol açabilecek bir durum ortaya çıkması halinde, işçiler doğrudan çalışmaktan kaçınma hakkını kullanabilir.

11. İŞÇİLER ÖNLEM ALINMADIĞI İÇİN HAKLI FESİH YAPABİLİR Mİ?

İşçilerin yaptığı başvuruya rağmen işveren gerekli önlemleri almazsa işçiler İş Yasası'nın 24. maddesi uyarınca haklı feshi yapabilir. Haklı feshi yaparak işten ayrılan işçiye 1 yılını doldurmuşsa

kıdem tazminatı ve diğer yasal haklarının (ödenmeyen ücret, fazla mesai vb.) derhal ödenmesi gerekir. Haklı feshi yapan işçi son 3 yılda 600 gün primi varsa ve son 120 gün iş sözleşmesi kapsamında çalışmışsa işsizlik ödeneğinden de yararlanabilir.

12. İŞVEREN İŞÇİYİ TEK TARAFLI ÜCRETSİZ İZNE ÇIKARILABİLİR Mİ?

İş Yasası'nın 22. maddesi uyarınca işçinin ücretsiz izne çıkarılabilmesi için işçinin yazılı onayının alınması zorunludur. İşçi ücretsiz izni kabul etmek zorunda değildir. Koronavirüs, işverene işçileri tek taraflı ücretsiz izne çıkarma hakkı tanımaz.

13. ONAYI OLMADAN ÜCRETSİZ İZNE ÇIKARILAN İŞÇİ NE YAPABİLİR?

İşveren, onayı olmadan kendisini ücretsiz izne çıkardığı takdirde işçi, İş Yasası'nın 24. maddesinin 2. fıkrası uyarınca haklı feshi hakkını kullanabilir. Dikkat; işyerinde faaliyetin devlet ya da işveren tarafından durdurulması ile ücretsiz izin aynı şey değildir. İşyerinde faaliyetin durdurulması, işçilerin ücretsiz izne çıkarıldığı sonucunu doğurmaz.

14. İŞÇİLER TEK TARAFLI YILLIK İZNE ÇIKARILABİLİR Mİ?

İş Yasası uyarınca işveren işçinin onayı ya da başvurusu olmadan işçiyi ücretli yıllık izne çıkarabilir ya da işçiye ücretli izin verebilir. Ücretli yıllık izin ya da ücretli izinde işçinin onayı aranmaz.

15. İŞYERİNİN FAALİYETİ DURDURULURSA İŞÇİLER NE YAPABİLİR?

İşyerinin faaliyeti devlet tarafından alınan önlemler kapsamında durdurulmuş olabilir ya da işveren işyerinde faaliyeti durdurmuş olabilir. Her iki durumda İş Yasası'nın 24. maddesinin 3. fıkrası uyarınca işveren işçiye ilk bir haftanın her günü için yarım ücret ödemek zorundadır. Bir haftalık sürenin sonunda iş sözleşmesi askıya alınmış kabul edilir. İşveren artık ücret ya da sigorta primi ödemek zorunda değildir. Bir haftalık sürenin sonunda işçi haklı feshi hakkını kullanarak işten ayrılabilir. Dikkat! Haklı feshi yapmadan önce işçinin işverenin kısa çalışma başvurusu yapıp yapmadığını öğrenmek gerekir. Çünkü işçi işten ayrılma yerine kısa çalışma ödeneğinden yararlanmayı da tercih edebilir.

16. KORONAVİRÜS İŞTEN ÇIKARMA GEREKÇESİ OLABİLİR Mİ?

Koronavirüs nedeniyle işyerinin faaliyetinin durdurulması, işlerin ya da siparişlerin azalması işverene doğrudan işten çıkarma gerekçesi vermez. İşveren önce işten çıkarma dışındaki tüm önlemleri almak zorundadır. Örneğin işçilere yıllık ücretli izinlerini kullanabilir. Ücretsiz izin teklif edebilir ve en önemlisi de koşullarını sağlıyorsa kısa çalışmaya başvurabilir. Tüm yollar denenmesine rağmen işten çıkarma kaçınılmaz ise işveren işçileri kıdem ve ihbar tazminatı gibi yasal haklarını ödeyerek işten çıkarabilir. İşveren işten çıkarma dışındaki tüm yolla-

ra başvurmadan koronavirüsü fırsat bilip işten çıkarma yaparsa, işçiler işe iade yoluna gidebilir.

17. KISA ÇALIŞMA NEDİR, NASIL UYGULANIR?

Koronavirüs nedeniyle işyerindeki haftalık çalışma sürelerinin en az üçte 1 oranında azaltılması veya işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen en az 4 hafta süreyle durdurulması hallerinde, işyerinde üç ay aşmamak üzere kısa çalışma yapılabilir. Cumhurbaşkanı bu süreyi 6 aya kadar uzatabilir. Koronavirüs, geçtiğimiz günlerde 4447 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle açıkça zorlayıcı sebep kabul edildi. Kısa çalışma yapılabilmesi için işverenin İŞKUR'a başvurması ve bu başvurunun kabul edilmesi gerekir.

18. KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİNİN KOŞULLARI NELERDİR?

Kısa çalışma başvurusu kabul edildiği takdirde, yasal koşulları sağlayan işçilere kısa çalışma ödeneği verilir. İşçinin kısa çalışma ödeneğinden yararlanabilmesi için kısa çalışmanın başladığı tarihten önceki son 3 yıl içinde en az 450 gün prime sahip olması ve son 60 günde iş sözleşmesi kapsamında olması gerekir.

19. KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ NE ZAMAN, KİME, NE KADAR ÖDENİR?

Kısa çalışma ödeneği, her ay doğrudan işçiye ödenir. Tutarı; işçinin son 12 aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde 60'ıdır. Bu tutardan sadece damga vergisi kesilir. Kısa çalışma ödeneği aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde 150'sini geçmez. Kısa çalışma ödeneği işçilerin çalışmadıkları günler için ödenir. Eğer işyerinde faaliyet tamamen durdurulmuşsa, asgari ücretli işçinin aylık kısa çalışma ödeneği net 1.752,40 TL'dir. En yüksek tutar ise 4.381 TL'dir. Eğer işyerinde faaliyet tamamen durmamış, ancak çalışma süreleri düşürülmüşse, işçi çalıştığı sürenin ücretini işverenden alır, çalışmadığı günler için ise işçiye günlük kısa çalışma ödeneği verilir.

20. SENDİKA ÜYELİĞİ HAKKI ASKIYA MI ALINDI?

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, toplu sözleşme ve grev hakkı ile ilgili bazı işlemleri geçici olarak durdurmuştur. Ancak sendika üyeliğinin önünde herhangi bir engel olmadığı gibi sendikali olmak böyle bir dönemde daha da büyük önem kazanmıştır.

Korona bugün var yarın yok, ama kadınlar hep var!

**Eğitim emekçisi bir kadın
Ankara Eğitim Sen 4 No'lu Şube**

Koronavirüsle ilgili bilginiz, toplumsal ve küresel deneyimlerimiz arttıkça yaşadığımız panik ve anksiyetelerimiz de bir o kadar derinleşiyor. Herkesin sağlığını ciddi anlamda tehdit eden bu salgın sadece akciğerlerimize verdiği zarardan ötürü mü tehlikeli sizce?

Koronanın bugün sadece bedensel sağlığımızı tehdit ettiğini düşünmek onu yüzeysel ele almak olur. Karambole yaşadığımız bu süreçte bütün bu karmaşanın ortasında kaynayıp giden bir gerçeği daha ortaya koymanın sorumluluğunu hissediyorum içimde. Kadın, kadının dünü, bugünü, yarını... Dünden bugüne fazlasıyla fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddete maruz kalan kadınlar maalesef bugün de şiddet görmeye devam ediyor; hatta misliyle.

KADINLAR DAHA STRESLİ VE KAYGILI

Özellikle çocuğundan uzakta saatlerce ve soluksuz çalışan sağlık personeli kadınlar bir yandan hayat kurtarıyor bir yandan da enfekte olmamak için çaba harcıyor. Sosyal izolasyon koşullarına rağmen çalışmak zorunda olan tüm kadınlar da yine hastalığa yakalanmadan bu süreci atlatabilmek için çaba sarf ediyor. Bunu elbette kadın erkek hepimiz düşünüyoruz ama özellikle kadının düşünülmesinin sebebi, ataerkinin tüm yönleriyle kadının üzerine yığıldığı bir sorumluluk olarak duran "çocuk bakımı". Çocuğu olan emekçi bir kadın bu nedenle çabasını maksimum seviyeye çıkarmak zorunda kalıyor. Dolayısıyla kadın çalışırken erkeğe göre daha stresli ve kaygı düzeyi yüksek şekilde çalışıyor. Okulların kapanmasıyla çocuğun evde kalmak zorunda olması, eve gittiğinde ev işlerini bir görev olarak çoğunlukla tek başına yapmaya devam ediyor olması, işini kaybetme tehlikesi-

le ekonomik çöküntü yaşama stresi de cabası. Öte yandan şiddet eğilimli bir kocanın veya babanın varlığı da şiddetin katsayısını arttıran ve görmezden gelinemeyecek kadar yoğun karşılaştığımız bir diğer sorun. Hele de çiftler sosyal izolasyon şartlarına uyup evinde, sürekli birlikte ve yüz yüze kalıyorsa... Kaldı ki sosyal izolasyon önlemlerinin alındığı 15 gün içinde erkekler tarafından 12'si evinde olmak üzere 18 kadın katledildi bile! Peki, kadın mülteciler? Evini, barkını terk etmiş, hiçbir güvencesi olmadan yaşam mücadelesi veren, bu koşullarda yaşamını, bedenini, psikolojisini, kucakındaki çocuğunu korumaya çalışan kadınlar? Yoksa onlar için alınan önlemler de kocası tarafından katledilen kadınlar için alınan önlemler kadar mı gerçekçi?

DAYANIŞMAKTAN BAŞKA ÇAREMİZ YOK

Ne kadar sürecini kestiremediğimiz bir süre boyunca kadınların yaşadığı ve çok yüksek ihtimalle yaşayacağı şiddetin görmezden gelinmesine izin mi vereceğiz? Elbette hayır!

Korona günleri de geçecek, bir süre sonra her şey eski halini almaya başlayacak, hayat akacak. Zaten korona salgını öncesinde de acı deneyimler yaşadığımız kadına yönelik şiddet sorunu, salgından sonra belki daha da artmış olacak. İşte tam da bu noktada kadının ataerkil sistemde, daha fazla ötekileştirilmesi ve şiddete uğramaması için bir şeye ihtiyacımız olacak: Her birimizin kadın dayanışmasında bir özne olması! Kadın olarak hepimiz bu şiddete bir şekilde yaşamımız boyunca maruz kaldık ve birbirimizi en çok biz anlarız. Bu zorlu günlerde de sonrasında da hayatlarımıza sahip çıkmak ancak birbirimizle dayanışarak gerçekleşecektir. Gelecekte umutlu olmak; birbirimizin varlığına ve desteğine inanmaktan ve kadına yönelik şiddet sorununun çözülmesi için birlikte mücadele etmekten geçecek!

Koronalı günlerde bir alonun ucundaki dertler

**Gülüz TÜRK
Antalya**

Vay bacaksız vay, 1 liranın üzerine yüz binlerce sığacak kadar bücür başınla tüm dünyayı korkuttun" diyerek uyuyorum, uyanıyorum.

Kahvaltı hazırlarken "Bugün dostlarımla sanal dünyada değil de telefonla haberleşeyim" diye düşünüp kahvaltı sonrası tek tek başlıyorum aramaya...

Bir fabrikada işçi olan Çiçek'i arıyorum önce. İzne çıkarıldığını söylüyor, seviniyorum tam "Senelik izinlerimizden kullanıyorlar" diyor. "Sence izin mi oluyor?" diye soruyorum, "İzin dinlenmedir. Bir yere çıkamıyoruz, kimseyle görüşmeyince açık cezaevi gibi oluyor" diyor. Karşılıklı gülüşüyoruz. Devam ediyor: "Açık havada en az birer metre aralıklarla ağaç dikme etkinlikleri yapılabilir. Aklıma şimdi geldi." Hal hatır sonrası kapatıyoruz telefonu.

Bir özel okula engelli kadrosundan yeni işe giren Güllü komşumu arıyorum sonra. Ücretsiz izne çıkarmışlar onları da. "Beni geri çağırırlar ı diye endişe ediyorum. Bu işe çok sevinmiştim, çocuklarımın geleceği için önemli, bu işe ihtiyacım var biliyorsun" diyor o da. İzne çıkarken "Biz size haber verince işe başlarsınız" dediklerini de ekliyor.

Bir tatil köyünde şef olarak çalışan Esmâ'yı arıyorum bu sefer. "Virüsten nasıl etkilendiniz?" diye söze başlıyorum, bir soruyorum bin 'ah' işitiyorum. İzne çıkarılmışlar, bir de "Kendi rızamla ücretsiz izine ayrılıyorum" diye kağıt imzalatmışlar. "Ne yapacağım, kirama bir hafta kaldı, faturaların erteleneceğini söylüyorlar, sanki bize lütfmuş gibi sunuyorlar. Peki sonra nasıl ödeyeceğiz? Psikolojim çok kötü abla, bir sürü dertle baş başa kaldık. Hijyen de para; evde kalınca daha çok elektrik, su kullanıyorsun. Virüse karşı iyi beslenmeyi öneriyorlar. Gerçekten düşündükçe içim daralıyor. Ay Gül ablam seni de darladım, kusura bakma" diyor, onun o haline boğazım düğümleniyor.

Konuşmaya ve dayanışmaya çok ihtiyacımız olduğu bir dönemden geçiyoruz. Evet dertler çok, ama yine de konuşmaktan, dertlerimizi paylaşmaktan, dayanışmaktan vazgeçemeyelim diyorum.

Çalışan kadınlar, evdeki çocukları ne yapsın?

Nevruz MERSİN
Esenyalı-İSTANBUL

Salgın dolayısıyla 'evde kal' çağrıları yapılırken, işçiler halen toplu taşımalarda, toplu servislerde işe gidip gelmeye mecbur kalıyor. Mesai saatleri içerisinde çocukların bakımından, nerede kalacağına, ihtiyaçlarının giderilmesinden, uzaktan eğitimden nasıl faydalanacağına kadar bir sürü problemle boğuşan kadınlar üstüne çocuklarını salgından nasıl koruyacakları konusunda tedirginler. İşte kadınların anlattıkları:

İŞE ÇOCUĞUMU YANIMDA GÖTÜRÜYORUM

Özlem Bora / İşçi: Özel sektörde çalışıyorum. Son zamanlarda işsizlik ve geçim sıkıntıları yetmezmiş gibi bir de salgın çıktı. Son 6 aydır herhangi bir iş yerinde düzen tutturamamamın sonucunda mecbur kalarak sigortasız, hiçbir güvencesi olmayan bir işe başladım. Fakat okullar tatil edilince çocuğumu kimseye bırakamadım. Hem işe ihtiyacım var hem de çocuğuma bakmam lazım. Çareyi çocuğumu yanımda işe getirmekte buldum. Her ne kadar iş ortamı buna müsait olmasa da mecbur kaldım. "Evde kal" çağrısı yapılıyor fakat bu benim gibi çalışmak zorunda olanlar için çok mümkün değil. Çünkü bizi bekleyen kiralar, ödemeler kapıda ve bunun çözümü için hiçbir yetkiliden açıklama duyamıyoruz.

Hayatımızı devam ettirebilmek için şartlar ne olursa olsun sabah kalkıp işe gitmek zorunda olan on binlerce kadın-

dan biriyim, bu hepimizin sorunu...

KIZIM EVDE TEK BAŞINA

Yüksel Yıldız / Büro Emekçisi: Kızımı tek başına evde bırakıp işe gitmek zorunda kalan bir kadıyım.

Salgın sürecinde evde kalıp, kızım ile beraber televizyon karşısında derslerimizi yapacağız, sonra güzel güzel oyunlar oynayacağız, onunla daha fazla vakit geçireceğim diye umut ediyordum. Ama maalesef ki öyle olmadı. Çünkü çalışmak zorundayım. İşe gitmezsem maaşım kesilecek, borçları, kredileri ödeyemeyeceğim. Ücretsiz izne çıkmak için patronumla konuşup, "beş gün de olsa evde kalayım ki-

zımla" diye izin aldım.

Bu beş gün bitecek ve ben işe geri döneceğim. Kendimi virüsten korumaya çalışacağım eve gelirken virüs kapıp kapmadığımı bilmeden.

"Sevdiklerinizi koruyun, çıkmayın" diyorlar ama işe gidip gelmek benim OHAL'im olacak. Devlet bizi duyacak mı, bize ses verecek mi bilmiyorum. Dedikleri gibi aynı gemide olsaydık hepimiz evimizde kalıp gelecek kaygısı taşımadan, yarın ne yiyeceğini düşünmeden yaşardık bu süreci. Ama görülüyor ki fabrikalar atölyeler çalışmaya devam ederken bizler aynı gemide olamayacağız.

Ücretli izin talep eden işçi kadınlar çalışmak zorunda kalırken çocuklarını ya evde tek başlarına bırakmaya mecbur kalıyor ya da yanlarında işe götürüyorlar...

Çalışmam yaşamamdan daha önemliymiş

Metal işçisi bir kadın / Tuzla

Ben, bir metal fabrikasında çalışan 30 yaşında bir kadıyım; hem ev, hem iş, hem de çocuğu idare etmeye çalışıyorum. Salgın sürecinde oldukça zorlanıyoruz. Yaklaşık on gündür de ecel terleri döküyoruz. İlk önlem olarak okullar tatil oldu bu çocuklarımızın sağlığı açısından doğru bir davranıştı ancak milyonlarca insan çocuğu evdeyken kendisi işe gitmek zorunda ve akli evde kalıyor... İş yerlerimize kimimiz toplu taşıma, kimimiz servisle gidiyoruz. Ne kadar dikkat etsek de bulaşma ihtimaline karşı panik halindeyiz. Çalıştığım yerde ilaçlama yapıldı ama dışarıdan ürün ve kargo sevkiyatı devam ediyor. Bu da endişemi bir kat daha artırıyor. Çalıştığım şirket çalışanları korumak için dezenfektan sıkarak ve ateş ölçerek içeri alıyor işçileri. Birkaç gündür de maske dağıtımı yapılıyor ancak kullan-at maskeler günde bir kere veriliyor, bu da bizi bir iki saat idare ediyor. 10 saat çalışan bir işçiyi bu maskeler nasıl korur? Eğer çalışmaya devam edeceksem koruma malzemelerimi devlet karşılamalı, kalıcı önlemler alınmalı. Mesela biz bant usulü yan yana oturarak çalışıyoruz bu şekilde kendimizi nasıl koruyabiliriz? Ortak alanlarda yemek yiyoruz ve serviste yan yana evimize gidiyoruz. Bu daha ne kadar böyle gidecek? Dışarıya teması olan herkes, (ben de dâhil) virüsü eve taşımaktan, ailesine bulaştırmaktan korkuyor. Bu yüzden çalışan işçiler ücretli izne çıkarılmalı. Eğer ben bu ülkenin bir vatandaşıysam, bu ülkede çalışıyorsam, vergimi veriyorsam, benim yaşama hakkım korunmalı. Ama öyle görünüyor ki çalışmam yaşamamdan daha önemli.

A101 çalışanı: Bizim sağlığımızı düşünen yok!

A101 marketinde yaklaşık 3 yıldır çalışıyorum. Daha önce tekstil atölyelerinde çalışırken sigortalı bir işte çalışmayı tercih ettim. A101'de kasiyer olarak çalışmaya başladım. Koronavirüs çıktığından beri müşterilerle temas halindeyiz. Mecburen ellerimiz temas ediyor, para alıp veriyoruz. Kendi sağlığımız bile tehlikede, kimin hasta olup olmadığı belli değil. Her şeye rağmen çalışıyoruz. Hiçbir

güvenliğimiz de yok üstelik, eldiven, maske gibi şeyler uzunca bir zaman almadılar. Çünkü elemanların sağlığı gibi bir düşünceleri yok. Biz kendimiz önlem almaya çalıştık başta, maske ve eldiveni kendimiz alıp karşıladık. En azından çalışma saatlerini değiştirip bizim de sağlığımızı düşünmelerini bekledik ama olmadı. Ölümle iç içeyiz. İşverenin düşündüğü ne peki? Müşteriler için kapı, pencere, dolapların temiz olması ve bunu bile biz çalışanlara yaptırıyorlar. Bu çalışanlar ne yapsın?

Bizim de sağlığımız tehlikede oysa onlar, "müşteri" derler, "temizlik" derler... Evet biz de marketlerin temiz olmasını isteriz, hem bizim hem de müşteriler için. Ama ya bizim sağlığımız?

Biz market işçileri işsiz kalmamak için ses çıkartmıyoruz ama can güvenliğimiz yok. İki gün önce bizlere sadece eldiven verdiler, ama onu da sayılı kullanmamıza izin veriyorlar. Günde 1 eldivenle akşama kadar çalışıyoruz. Sabah 10, akşam 8 kapanış oluyor, aslında 6'da çıkmam gerekirken mesai denilerek

market kapanışına kadar bekliyorum. Marketin çalışma saatleri azaldı ama işçilerin çalışma saatleri daha fazla uzadı, hem de iki kat yorulmuş çalışıyoruz. Bizim dezenfekte olmamız için kolonya bile vermiyorlar. Varsa yoksa kasa başında durmadan, soluk almadan çalışmamızı bekliyorlar. Ekstra performans harcamamızı bekliyorlar fakat bizim virüsten korunmamız için yöneticilerin hiçbir performansı yok.

İSTANBUL

SALGIN SÜRECİNDE ÇOCUKLARA NASIL YAKLAŞMALI?

**Psikolojik Danışman Hasret KARAKUŞ
İstanbul**

Dünya genelinde bir salgın ile karşı karşıya olduğumuz bu günlerde ülkemizde alınan önlemler arasında eğitimin bir süre uzaktan verilmesi de var. Bu süre zarfında çocuklarımız evde kalacak. Peki bizler çocukların sürekli duydukları bu hastalık konusunda olumsuz psikolojik etkiler yaşamaması için neler yapabiliriz?

ÖNCE KENDİ KAYGILARIMIZI YATIŞTIRALIM

Öncelikle çocukları koruyabilmek için kendimizi olumsuz duygu, düşünce ve davranışlardan koruyabilmemiz gerekir. Kendi duygularınızı yatıştırıyorsanız çocuğunuzun olumsuz duygularını yatıştırmakta zorlanırsınız.

Çocuklar duyguları konusunda etraflarındaki en yakın kişileri referans alırlar. Bu kişiler genellikle anne, baba veya bakım veren kişilerdir. Şayet siz kaygılıysanız bu durumu çocuğa ne kadar yansıtılmaya çalışsanız dahi çocuk bu duyguları beden diliyle alabilir. Bu sebeple öncelikle kendi kaygılarınızı yatıştırmaya çalışın.

ÇOCUĞUNUZA UMUT VE GÜVEN VERİN

Çocuğunuzla bu konuyu konuşmaktan kaçınmayın. Onu kafasındaki soru işaretleriyle yalnız bırakmayın. Fakat sorduğu sorulara kısa ve net cevaplar verin.

Çocuklarımızla konuşurken onlara umut ve güven verin. Dünya tarihinde böyle salgınların görüldüğünü ama bilim insanlarının aşılarını bulup bu hastalıkları çözüme kavuşturduklarından bahsedin.

VAKA VE ÖLÜM SAYILARINDAN ÇOCUKLARI UZAK TUTUN

Çocukları izlediğiniz haberlere maruz bırakmayın. Haberlerde vaka ve ölüm sayılarının verilmesi çocuğun ruhsal problemler yaşamasına sebep olabilir.

Çocuğunuza yaşadığı duyguların normal olduğunu ve yalnız olmadığını söyleyerek durumu normalleştirin. Her zaman yanında olduğunuzu ve bu sürecin geçici olduğunu ara ara muhakkak hatırlatmaya dikkat edin.

HİJYEN VE BENLENMEYE DİKKAT!

Çocuğunuza sık sık hijyenin çok gerekli olduğunu, ellerini sürekli yıkaması gerektiğini hatırlatın.

Bu dönemde uyku terörü, uykuda sayıklama, iştahsızlık gibi durumlar görülebilir. Çocuğun uyku ve beslenme düzenine çok dikkat edin.

En büyük ilaç ilgi ve sevgidir. Çocuğunuzla mümkün olduğu kadar fazla ve nitelikli zaman geçirmeye çalışın.

Korona günlerinde evde çocukla hayat: Zorluklar . . . Kolaylaştıran öneriler...

**Psikolog İsmail İNAN
Ankara**

Bir çoğumuz iş nedeniyle çalışmaya devam ederken bir çoğumuz da evlerimizde izolasyon dönemini yaşıyoruz. Evde aileler kendilerine yeni bir denge bulmaya çalışıyor. Tabii bu yeni denge halini bulmak biraz çaba ve sabır gerektiriyor. Daha öncesinde günün belirli saatlerini evinde geçiren, belirli saatlerinde bir arada olan ve günlük kurgularını bu şekilde düzenleyen aileler belki de bir süre boyunca bu zamanın hepsini evinde geçirecek ve aile üyeleri hep birlikte olmak durumunda kalacaklar. Bu durumun getireceği zorlukları tahmin etmesi çok da zor değil.

ÇOCUKLARIN FİZİKSEL İZOLASYONU

Öncelikle çocukluk derken 18 yaşına kadar olan dönemi kastediyoruz. Böyle olunca aslında bir çocuktan bahsettiğimizde geniş bir yelpazeyi ele aldığımızı hesap etmemiz gerekir. 4 yaşındaki bir çocuk ile 16 yaşındaki bir çocuğun ihtiyaçları, ilişkilenecekleri, bir şeyleri anlamlandırmaları birbirinden farklıdır. Örneğin kreş çağındaki bir çocuğun asıl ihtiyacı akranlarıyla oyun oynamak ve bu oyunlarla birlikte sosyalleşmekken ergenlik dönemindeki bir çocuk kendi kimliğini bulma, hayatı sorgulama gibi uğraşlar içindedir. Bu şekilde baktığımızda izolasyonla birlikte aslında en önemli noktalardan bir tanesi çocukların akranlarıyla bir arada olamaması diyebiliriz. Özellikle erken çocukluk ve çocukluk dönemleri için oyun oynamak, sosyalleşmenin yanında dünyayı anlama ve çocuğun duygularını ifade etmesi açısından önemli bir yere sahip. Bunlarla birlikte çocuğun tıpkı yetişkindeki gibi çevresinde gelişen olayları, durumları kontrol edemediği hissi artabilir. Geleceğin belirsizliği de buna eklendiğinde çocuk daha önceden vermediği duygusal/davranışsal tepkileri verebilir. Aynı durum bu yazıyı okuyan ebeveynler için de geçerli. Bu-

nu bilmek belki bu zamanlarda 'iç sıkıntısı, bunalma' şeklinde kendini gösteren tepkilerimizi anlamlandırmamıza yardımcı olabilir.

YENİ RUTİNLER OLUŞTURMAK

Salgının ortaya çıkması ve yayılmasıyla birlikte birçok alışkanlığımızı da gerçekleştiremediğimiz durumlar olacaktır. Alışık olduğumuz ve hatta otomatikleşen günlük rutinleri bir süre için askıya almak durumunda kalacağız. Bir yandan bunları başka yollarla, başka yöntemlerle icra etmenin yollarını aramak gerekirken bir yandan da kendimize yeni rutinler oluşturmak ve günlük bir akış içinde olmak azalan kontrol hissini arttırmada vesile olabilir. Bu rutini çocuklar için de hazırlayabilir ve hazırlarken onlara yol gösterici olabiliriz. Günün belirli saatleri oyun oynama, yemek yeme, kitap okuma, televizyon izleme gibi etkinliklere ayrılabilir. Böylece bir yandan önceki alışkanlığımızı aksarken bir yandan yeni alışkanlıklar ve rutinler oluşturmuş oluruz.

OYUN OYNAMAYA VAKİT AYIRMAK SİZE DE İYİ GELİR

Oyun oynamak çocuk açısından bu dönemi anlamlandırma, duygularını ifade etme ve yaşadığı içsel durumları oyunlara/oyuncaklara yansıtması nedeniyle çok önemli bir yere sahiptir. Nasıl ki yetişkinler sözcükler, cümleler aracılığıyla bir şeyleri aktarabiliyorsa çocuklar da bunu oyuncaklar aracılığıyla yapmakta çoğu zaman. O nedenle çocuklarla oyun oynamak için vakit ayırmak ve plan yapmak faydalı olabilir. Oynayacağınız oyunu çocuğun şekillendirmesi, yönetmesi ve sizin onu takip etmeniz önemli ancak bu dönemde belki birkaç öneri gerekiyor olabilir. Türk Psikologlar Derneğinin sosyal medyadan yayınladığı aktivite önerilerinin birkaçını paylaşacağım:

■ Koltuk minderleri ile atlamalı, zıplamalı, yuvarlanmalı parkurlar hazırlayıp çocuğun enerjisini boşaltın

■ Eski çarşaflardan bir çadır yapip içinde vakit geçirin

■ Eski fotoğraflara bakın

■ Farklı nesnelere müzik yapın

■ Origami sayfalarından baskı yapıp, farklı origamileri deneyin

■ Sevdiklerinize mektup yazın

■ Ayna karşısında komik yüzler yapın

■ Farklı yüz ifadelerine ait duyguları ve buna örnek olayları konuşun

■ Birlikte yemek pişirin

■ Okuduğunuz hikayeyi yarıda kesip sonunu hayal etmesini isteyin

■ Eski dergilerden görseller kesip kolaj yapın

■ Her gün farklı bir spor branşını tanımak için inceleyin

■ Gözünü bağlayıp kokularından nesnelere tahmin etmesini söyleyin

■ Çocukken ne oynamayı sevdiğinizi hatırlayın ve çocuklarınıza çocukluk oyunlarınızı öğretin.

Fotoğraf:Pixabay

Karantina günlerinde AŞK

Uzm. Dr. Sanem BİLGİLİ

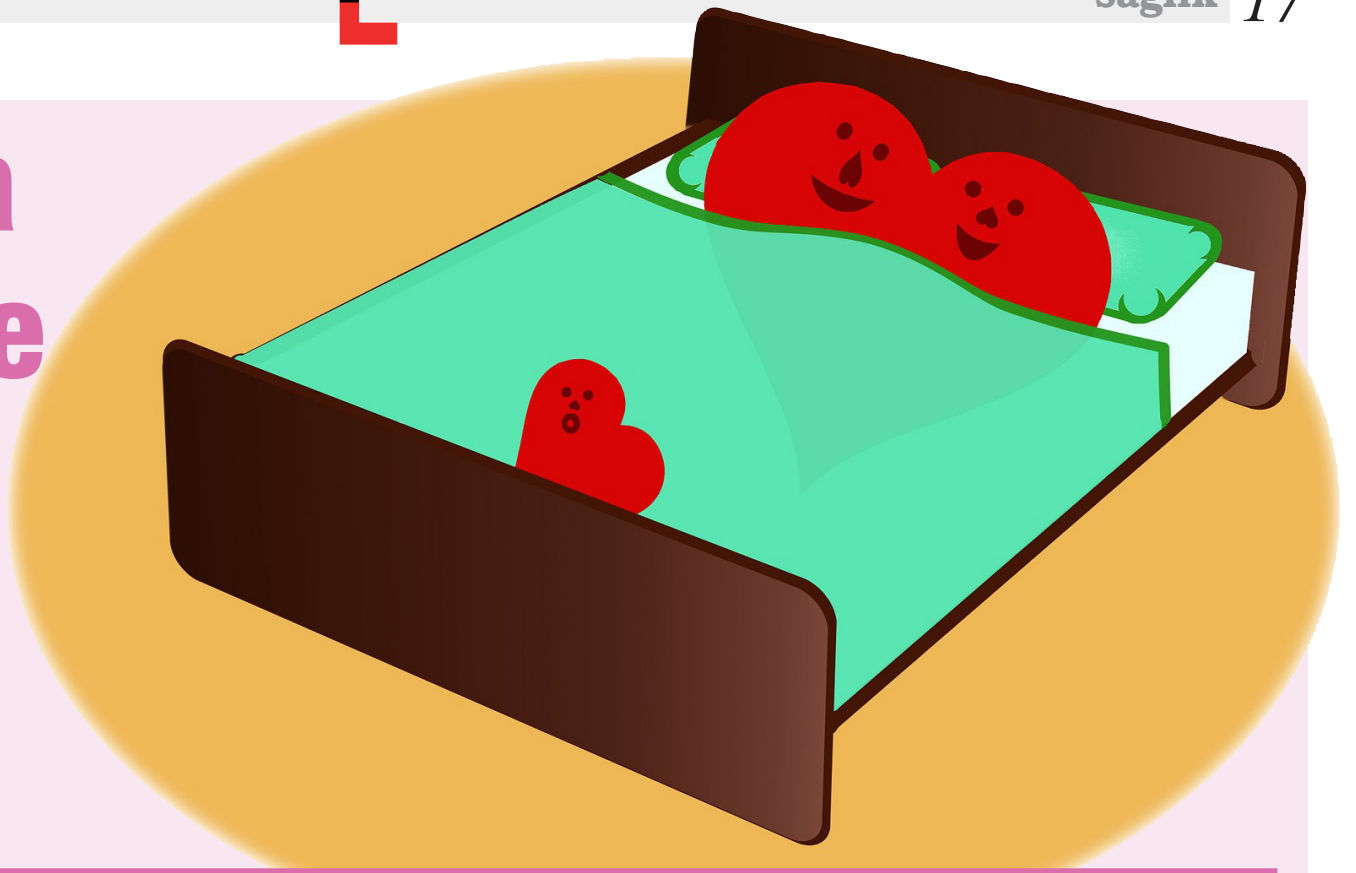
Tüm dünyayı etkisi altına alan felaket senaryosu ile devam eden Covid19 salgını çoluk-çocuk, zengin-fakir, kadın-erkek herkesi eve hapsetti maalesef. Mahallelere, şehirlere sığmazken 70 metre kare evlerimizle sığmaya, içinde bir parça huzurla yaşamaya çalışıyoruz can derdiyle...

Yok, bugün kötü haberler veremeyeceğim ve kötü şeylerden bahsetmeyeceğim. Bugün güzel şeylerden bahsedeceğim. Bugünün konusu aşkla yapılan seks! Sağlıklı cinsel yaşamın binbir iyiliğinden bahsedeceğim bugün. Mutlu bir cinsel yaşam başta kalp ve bağışıklık sistemi olmak üzere, olumsuz olaylara karşı direnci artırıyor ve sağlıklı cinsel ilişki sırasında salgılanan hormonlar sayesinde hayat kolaylaştırıyor.

Cinsel ilişki sırasında salgılanan oksitosin denilen mucizevi bir hormon var. Bu hormon cinsel zevkte önemli role sahip bir hormondur. Kadında daha fazla salgılanmakla birlikte aşk ve sevgi gibi duyguların da temel kaynağıdır. Çeşitli çalışmalar üreme içgüdüsünün oluşumunda, bebeği sahiplenmede ve emzirmede de bu hormonun önemli bir fonksiyonu olduğunu gösteriyor.

Bir diğer kıymetli hormon ise endorfin dir. Endorfin hormonu; olumlu düşünmeyi, kaygıyı azaltmayı, damarlarda genişleme sağlayarak ağrıyı azaltmayı, uykuya dalmayı ve sürdürülebilmeyi kolaylaştıran bir hormondur.

Sağlıklı cinsel yaşam derken aslında her iki tarafın da istekli olduğu, uygun ortam ve şartların olduğu bir ortamda şehvetli ve sevgi dolu, dokunma, okşama ile sevişerek, boşalma hedefine odaklanmadan her dakikanın zevkine vararak yaşanan bir cinsel ilişkiden bahsediyoruz.

BAĞIŞIKLIĞA, VÜCUT AĞRILARINA, DEPRESYONA BİRE BİR!

■ Sağlıklı cinsel yaşam kalp damar sağlığını koruyor. Yapılan çalışmalarda görülüyor ki; haftada 3 ve daha fazla seks yapanlarda kalp krizi riski yarı yarıya azalıyor. Seks sırasında vücudumuzun kas iskelet sistemi koordineli çalışıyor ve yoğun egzersiz yapıyor, her cinsel ilişki sırasında, kadınların 200-300 kalori yaktığı kabul ediliyor (erkeklerin de 250-300 kalori...)

■ Sağlıklı ve düzenli bir cinsel yaşam, şu günlerde çok ihtiyacımız olan doğal bağışıklığı güçlendiriyor. Haftada 3 kez seks yapanların, ayda

bir yapana oranla bağışıklığının yüzde 30 daha güçlü olduğu kanıtlanmış.

■ Aynı zamanda düzenli seks endorfin salgılanmasını hızlandırması nedeniyle tüm vücut ağrılarında ve adet dönemindeki ağrı ve sancılarda azalmaya, adet düzensizliklerinde iyileşmeye yol açar.

■ Düzenli seks sırasında salgılanan testosteron hormonu ise kemikleri güçlendiriyor, düzenli hareket vücut esnekliğini artırıyor.

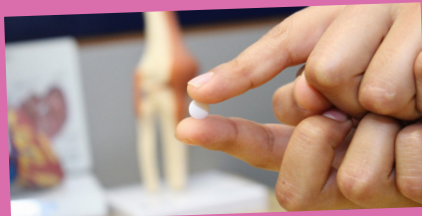
■ Salgılanan oksitosin nedeniyle ciltte gençleşme, elastikiyet artışı, yenilenme ve ışıltıya belirgin artırıyor.

■ Seks, seks isteğini artırıyor! Cinsel fantazilerle beslenmiş, sevgi

dolu, bol dokunmalı okşanmalı cinsel yaşam tarafları bir sonraki seксе hem bedenen hem de mental olarak hazırlıyor.

■ Kendi limitlerinizi aşmanız için bir yerde bahane oluyor: Evet, cinsel ilişki sırasında kendinizi en doğal halinizle; mutlu, agresif, tutkulu, heyecanlı ve yenilikçi bir şekilde ortaya koymanız, gün içindeki tüm monotonluklardan kurtararak bir yerde "sizin siz gibi davranmanızı" sağlıyor. Bu çiftler arasında uyumun ve birlikteliğin keyfini artırıyor.

■ İçinde bulunduğumuz ortamda hastalık ve salgın gibi kaygıyı artıran durumlarda destek duygularını beslemesi açısından karantina günlerinde seks ayrıca iyi bir antidepresan!

KORUNMAYA DİKKAT!

Çocuk istemeyen çiftlere önerim ise istenmeyen gebelikleri önlemek için modern korunma yöntemlerinden birini tercih etmeleri. Gebeliği önleme başarısı oldukça düşük olan dışa boşalmadan uzak durmanız önemli! Eczanelerden edinebileceğiniz doğum kontrol hapları ve kondomlar şu zorlu karantina günlerinde, gebe kalır mıyım? korkusu yaşamadan gönlünüzce sevişebileceğiniz imkan yaratır. Herkese aşk ve seks dolu günler dilerim.

VİRÜS DEĞİL

BİZİ BU DÜZENİNİZ ÖLDÜRÜR!

Sükran DOĞAN

Koronavirüs salgını, günlük yaşantımızın, çalışma koşullarından beslenmeye, barınmadan ulaşım, sağlıktan eğitime olması gerekenin çok uzağında olduğunu bir kez daha gösterdi. Başta sağlık olmak üzere kamu hizmetlerinin piyasalaştırılmasının ne anlama geldiği apaçık ortaya çıktı. Eşitsizlik, işsizlik, güvencesizlik, parasızlık, yalnızlık, huzursuzluk, belirsizlik...

Kapitalistler korona günlerinde bile tatlı karlarından asla vazgeçmezken, bizim ise “İşten atılırız mı?” “Eve kapanırsak nasıl geçineceğiz?” “Virüse yakalanırsak halimiz ne olur?” “Şiddet mi virüs mü?” gibi sorularla başbaşa, yalnız kalmamızı istiyorlar. “Hayat eve sığar” diyorlar. Hayır, hayatımızı dört duvar arasına sığdıracak kadar küçültmelerine izin vermeyeceğiz! Biliyoruz çünkü, hayat o duvarlarından ardında, yanyana yürünecek yollarda... İşte bu nedenle asla vazgeçmeyeceğimiz, bugün her zamankinden daha çok sarılmamız gereken taleplerimizi yeniden hatırlayalım, hatırlatalım istedik.

1 - HERKESE GÜVENCELİ İŞ, İNSANCA YAŞAYACAK ÜCRET

Çalışmak isteyen herkesin güvenceli bir işi ve insanca yaşayabileceği bir ücreti olmalı. İşyerleri insan sağlığına uygun koşullara sahip olmalı, işçi sağlığı ve iş güvenliği eksiksiz sağlanmalı, denetimleri düzenli yapılmalı. Çalışma süresi günde en fazla 8 saat ile sınırlandırılmalı, fazla çalışma ve angarya yasaklanmalı. Kimsenin sosyal güvenlik kapsamında dışarıda kalmadığı, eşleri birbirine bağımlı kılmayan, her bireyi hak sahibi kılan bir sosyal güvenlik sistemi hayata geçirilmeli.

2 - HERKESE EŞİT, ÜCRETSİZ, NİTELİKLİ SAĞLIK HAKKI

Koruyucu sağlık hizmetlerini önceleyen, herkese eşit, ücretsiz, nitelikli, anadilinde sağlık hizmetinin vazgeçilemez olduğunu yaşayarak görüyoruz. Sağlıkta özelleştirme durdurulmalı, tüm hastaneler ve sağlık hizmetleri tamamen kamuya devredilmeli; ilaç, aşı, tıbbi malzeme üretimi de kamu eli ile yapılmalı. Sağlık kurumları yeterli sayıda personel, donanım ve tıbbi malzemeyle nitelikli hizmet verecek şekilde örgütlenmeli ve tüm çalışanlar kamu görevlisi sayılmalı. Yaşlı ve engellilerin toplumsal yaşama katılabilmesi, tüm hizmet ve olanaklardan yararlanabilmeleri için gereken düzenlenmeler yapılmalı.

3 - EŞİT, ÜCRETSİZ, BİLİMSEL, LAİK, ANADİLİNDE EĞİTİM

Okul öncesinden başlayarak üniversiteye kadar herkes eşit, ücretsiz, bilimsel, laik, anadilinde eğitim hakkını kullanabilmeli. Her düzeydeki eğitim kamu eli ile verilmeli ve eğitim kurumlarındaki tüm çalışanlar kamu görevlisi sayılmalı. İrkçi, dinci ve cinsiyetçi olmayan, bilimsel temel alan bir müfredat uygulanmalı. Üniversiteler, bilimsel çalışmalar sermayenin değil toplumun hizmetinde olacak şekilde planlanmalı.

4 - SAĞLIKLI BARINMA VE BESLENME

Arsa spekülasyonu ve rantın temel alındığı “kentsel dönüşüm” politikalarından vazgeçilmeli. İnsanın ve emeğin merkeze alındığı kentleşme politikaları hayata geçirilmeli. Devlet, ucuz ve sağlıklı konutlarla herkese barınma olanağı yaratmalı. Su alınır satılır bir mal olmaktan çıkarılarak temiz ve sağlıklı su evlerin musluklarından halka ulaştırılmalı. Her yurttaş sağlıklı ve yeterli beslenme imkanlarına sahip olmalı.

5 - HER ALANDA CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Cinsiyet eşitliği, yaşamın her alanında temel ilke olarak kabul edilebilir ve amasız fakatsız hayata geçirilmeli. Kadın istihdamının önündeki tüm engeller kaldırılmalı, eşit işe eşit ücret ödenmeli. Kadınların güvenli çalışma koşullarında, güvenceli çalıştırılması sağlanmalı. Doğum ve süt izinleri kamu-özel ayrımı olmaksızın tüm işyerlerinde eksiksiz kullanılmalı. Kadına şiddet, taciz, tecavüz suçlarında ceza indirimleri uygulanmamalı, şiddete uğrayan veya şiddet riski taşıyan kadınlara gerekli hizmetin sunulması için tüm düzenlemeler yapılmalı.

İşyerlerinde, mahallelerde yeterli sayıda kreş ve anaokulu açılmalı. Hasta ve yaşlı bakımı için gündüzlü ve yatılı kamu kurumları yaygın ve ücretsiz olmalı.

6 - SAĞLIKLI ÇEVRE

Yaşayan ve yaşanabilir bir ülke için her türlü çevre yağmasının önüne geçilmeli. Sermayenin kârı değil canlı yaşamı ve halk sağlığı temel alınmalı. Doğanın talan edilip piyasalaştırılmasının, doğal yaşamın canlı türlerinin yaşamını tehdit edecek biçimde tahrip edilmesinin önüne geçilmeli; toprak, ormanlar ve sular, bitki ve hayvanlar korunmalı.

7 - TARIMDA KENDİNE YETEN BİR ÜLKE

Emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin tarım ve hayvancılık politikalarının sonucu olarak tahıldan samana, ispanaktan mercimeğe kadar 133 değişik meyve ve sebze ile eti ithal eder hale geldik. Tarım ve hayvancılık alanında kendine yeten bir ülke olmayı sağlayacak politikalar hayata geçirilmeli. Tarımsal üretimde planlama, pazarlama ve fiyatlar üretici ve tüketicilerle birlikte belirlenmeli. Köylülerin bankalara, tefecilere olan borçları silinerek, üretici köylülük desteklenmeli.

8 - BASIN, İFADE VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

Düşünce ve ifade özgürlüğüne kısıtlama getirilemez. Basın ve haberleşme özgürlüğü garanti altına alınmalı. Gazetecilere, düşüncesini ifade edenlere, yazarlara baskı uygulanmamalı; halkın haber alma kaynaklarına erişimi engellenmemeli. Siyasal ve sendikal örgütlenme özgürlüğü önündeki tüm engeller kaldırılmalı!

Görsel: Gizem Akman

9 - İÇERİDE VE DIŞARIDA BARIŞ!

Sınırların ötesinde de berisinde de savaş kıskırtıcısı her türlü politika ve uygulamaya son verilmeli. Ülke dışındaki tüm askeri birlikler geri çekilmeli ve ülkemizdeki yabancı askerler kapatılmalı. Bütçe silahlara değil, işçi ve emekçilerin bugünü ve geleceğine harcanmalı.

Hiç kimsenin kimliği, inancı gibi nedenlerle dışlanmadığı, demokratik bir ülkede yaşamak hakkımız. Savaşlar ve yoksulluk gibi nedenlerle ülkemizde göçmen/mülteci olarak bulunan herkes, isterse geri dönüş yolları açık olmak üzere, ülke vatandaşları ile eşit koşullara sahip olmalı.

10 - BAĞIMSIZ BİR ÜLKE İÇİN

Türkiye, sanayisi, tarımı, hayvancılığı, enerjisi, yer altı kaynaklarının çıkarılması ve işletilmesi gibi birçok alanda dışa bağımlı durumda. Askeri bağımlılıklar da bunun bir parçası. Sağlık, eğitim, enerji üretimi ve dağıtımı, ormanlar, su kaynakları, topraklar... “Mega projeler”le ülke kaynakları uluslararası tekelere ve yerli işbirlikçilerine yağmalatılıyor. Yabancı sermaye ve işbirlikçileri için cennet olan ülkemiz, biz işçiler ve emekçiler için cehennem çevriliyor. Yukarıda sayılan dokuz maddenin gerçekleşmesi uluslararası tekelere ve işbirlikçilerinin egemenliğine ve dışa bağımlılığa son verilip, halk için bir ekonominin kurulmasıyla mümkün olabilir.

Hazırlayan: Berivan BALKAY

Bangaloreli tekstil işçisi kadınların eylemi ses getirdi

Hindistan'ın Bangalore şehrinde, salgın nedeniyle tekstil fabrikaları önce kreşlerini kapattı. Bu aynı zamanda birçok kadın işçinin işi bırakması ya da ücretsiz izne zorlanması anlamına geliyordu. Shahi Exports Private Limited şirketi fabrikanın kreşini kapatma kararı alınca Karnataka Konfeksiyon İşçileri Sendikası harekete geçerek fabrika yönetiminden kadın işçilere ücretli izin verilmesini istedi. Bu talebi reddeden fabrika yönetimi, bu önlemlerin hükümet tarafından alınması gerektiğini, hükümetin finansal desteği olmadan kendilerinin böyle bir uygulama yapamayacağını söyledi.

Bu arada şehirdeki COVID-19 vaka sayısı artarken, tekstil işçileri kendi iş yerlerinde bu yayılmanın önlenmesine dair adımların atılmaması konusunda endişelerini dile getirdiler. Yaklaşık olarak 500 ile 5000 işçinin birbirlerine yakın olarak çalıştıkları fabrikada, her yerde salık verilen 'sosyal mesafe' pek mümkün değildi. Lavabolardaki sabunlar

HİNDİSTAN

Fotoğraf: AA

fabrika açıldıktan 2 saat sonra bitiyor, hatta o kadar uzun kuyruklar oluşuyordu ki, kimi işçiler tuvalet ihtiyaçlarını karşılamadan işlerinin başına geri dönmek zorunda kalıyorlardı. Geçtiğimiz pazar günü sokağa çıkma yasağı ve sağlık çalışanlarının durumu tekstil

işçilerini daha fazla panikletti ve alınmayan önlemler endişelerini arttırdı. Shahi fabrikasında çalışan işçiler, fabrikanın yeterli sağlık ve güvenlik önlemini almadıklarını söyleyerek, fabrikaya girmeyi reddettiler. Bu protesto saatlerce sürdü ancak fabrika yönetimi

fabrikayı kapatmayı da, işçilerin talep ettiği sağlık tedbirlerini almayı da reddetti. İşçiler de çalışmayı reddetti ve sonrasında yönetim, fabrikayı kapattı. COVID-19'a karşı alınmayan tedbirler nedeniyle işçiler geçici de olsa bir kazanım elde etmiş oldular.

KANADA

SENDİKALARDAN EV İÇİ ŞİDDETE KARŞI ÖNLEM ÇAĞRISI

Kanada Sendikaları geçtiğimiz hafta yaptığı açıklamada, Korona salgını nedeniyle ev içi şiddet riskinin artma ihtimaline dikkat çekerek; topluma, tetikte olma ve farkındalık yaratma çağrısında bulundu. Halka yapılan 'evde kal' çağrılarının evlerde ekonomik olarak baskı ve stres yaratacağını, bununla birlikte şiddet riskinin artacağını ve istismarcıların kontrolsüzleşmesinin önünü açabileceğine dikkat çekti. Ülke genelinde bulunan sığınma ve geçiş evleri mevcut zorluklara rağmen ellerinden geleni yapmaya çalışıyor. Ayrıca federal hükümet de bu kritik süreçte gerekli hizmet ve desteği sağlayacağını açıkladı.

KADINLARIN SU VE EKMEK ARAYIŞI SALGINLA KORKUNÇ DERECEDE ZORLAŞTI

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Covid-19'u Mart 2020 başlarında salgın olarak ilan etmişti. Bu yeni virüs ve Covid-19 hastalığın tüm dünyayı etkileyeceğini, ancak yoksulluk içinde yaşayan kadınlar ve kız çocuklarını daha fazla etkileyeceğini kaydetti.

Geçmişte yaşanan Ebola salgını gibi sağlık krizleri sonrasında kadınlar ve kız çocukları çeşitli riskler ve güvenlik zaaflarıyla karşılaşılıyorlar. Özellikle Güney'de ya-

GÜNEY AFRİKA

Fotoğraf: AA

şayanlar için su ve sabunla el yıkama önerisi kaynakların yetersizliği bakımından zor. Mülteci kamplarında bulunan sağlık tesislerine ulaşım yetersizliği o kadar büyük ki, el yıkamak dahi mümkün değil. Birbirine yakın gruplar halinde kamplarda yaşamak da bu bulaşıcı hastalığa karşı insanları daha savunmasız bırakıyor. Yoksul ülkelerde temel sağlık hizmetlerine erişimin olmaması, tüm toplumun virüse yakalanması halinde uygun bir şekilde tedavi olunamama riskinin de bir göstergesi.

SU BULABİLMEK İÇİN GÜNDE 200 MİLYON SAAT YÜRÜYÜŞÜ!

Güney'de yaşayan kadınlar genellikle aile fertlerinin yemek ihtiyacını karşılamak, su bulma ve eve yiyecek getirme konusunda büyük rol oynuyorlar. Ve bunları sağlayabilmek için uzun yollar yürümek zorundalar. Dünyada kadınlar her gün su toplamak için yaklaşık olarak 200 milyon

saat yürüyorlar. Su bulmak için gittikleri yerler evlerinden oldukça uzak ve bu durum kadınlar ve kız çocuklarına karşı cinsel şiddet riskini de artırıyor. Pandemi, ailelerin kendi temizlikleri için daha fazla su ihtiyacı doğuracak ve bu durumda kadınlar ve kız çocukları çok daha fazla su aramak zorunda kalacaklar. Yine aynı şekilde, ev içi şiddet riski de artacak. Hükümetler tarafından salgından korunmak üzere yapılan 'evde kal' çağrıları, ev içinde şiddet gören kadınlar ve kız çocukları için potansiyel bir tehlike yaratacak. Market ve mağazalardan yapılan alışverişin sorumluluğu kadınların sırtında olduğu için, dışarıda virüse maruz kalma ihtimalleri çok daha yüksek. Temel sağlık hizmetlerine erişim olmadan, çocuklara, yaşlılara ve hastalara bakarak evde bakım yükünü de taşıyan kadınlar. Ve yine küresel olarak bakacak olursak, bu salgına karşı verilen savaşın en önlerinde kadınlar yer alıyor. Sağlık sektöründe hemşirelik, ebelik gibi toplum sağlığı da kadınların yoğunluklu olarak çalıştığı bir

alan. Bu durumda kadınların sağlıkları büyük risk altında.

TEKSTİL İŞÇİSİ KADINLAR ARAFTA

Koronavirüs salgınıyla elbette ki en yoğun talep sağlık alanında oldu. Dolayısıyla insanların kıyafet ihtiyacı ikinci planda kaldı. Bangladeş, Kamboçya ve Vietnam gibi ülkelerde tekstil fabrikaları üretimi durdurup, fabrikayı kapatmakla karşı karşıya. Dolayısıyla güney bölgesinde çalışan 40 milyon tekstil işçisi kadının geçim kaynağı da tehdit altında. Tekstilde çalışan işçilerin yaklaşık yüzde 80'ini kadınlar oluşturuyor. Hem kötü çalışma koşulları altında hem de çok ucuza çalıştırılıyorlar. Fabrikalar kapandığında hepsi çok daha ağır bir yoksullukla karşı karşıya kalacaklar. Sağlık hizmetlerine ve koruyucu giysilere erişimlerinin olmaması ve fabrika içinde tedbirsizce çalışmaya zorlanmaları bu virüsün kolayca yayılmasına neden olacak. Ayrıca gelişmekte olan ülkelerde de kadınların üçte ikiden fazlası kayıtdışı çalıştırılıyor.

MUSTAFA KEMAL MAHALLESİ EKMEK VE GÜL GRUBU TİYATRO EKİBİ

BİZ BİRLİKTE DEĞİŞTİK, BİRLİKTE DEĞİŞTİRECEĞİZ

Haşim DEMİR

Ekmek ve Gül gruplarıyla kadınlar illerde, ilçelerde, mahallelerde sosyal ve kültürel etkinliklerle binlerce kadına ulaşıyor. Kadınlar tiyatro, koro, müzik, panel, forum, film gösterileri ve resim sergileri gibi etkinliklerle yaratıcı yanlarını geliştiriyorlar, birlikte değişiyor, birlikte değiştiriyorlar. Bu Ekmek ve Gül gruplarından biri de İstanbul Ümraniye'deki Mustafa Kemal Mahallesi'nde. Grubun oluşturduğu tiyatro grubu, kadın korosu ile yaptığı beş etkinlikle 1500-2000 kadını bir araya getirmeyi başardı. Her etkinlik için binlerce el ilanı, bildiri dağıttılar, afişlerle mahalleyi süslediler. Ekmek ve Gül grubu bu çalışmaları Ümraniye'nin farklı mahallelerinde de yaygınlaştırmak için çabalyor. Mustafa Kemal Mahallesi Ekmek ve Gül grubunun tiyatro ekibinde yer alan kadınlar anlatıyor:

Aralarında daha önce hiç tiyatroya gitmemiş kadınlar var. İki günde rollerini ezberlediler; olanaksızlıklar içinde sahne kurdular, şimdi hedef büyüttüler. İşte Ekmek ve Gül kadınlarının hikayesi...

İMKANSIZLIKLARI İMKANA ÇEVİRDİK

CEMİLE AKTAŞ: Ekmek ve Gül kadın grubuyla buluşmadan önce sıradan günlük hayatın akışında ömür törpüleyen bir kadındım. Etrafında olup biten gelişmelere ilgisiz değildim ama tek başına kalmış bir bireydim. Bu grupta yer almam, tiyatro grubunda oyun oynamam ve Ekmek ve Gül dergisi bana çok şey öğretti. Kadın olmanın binbir zorluğuna karşı mücadele ederek, onca yoksulluk, perişanlık içinde tiyatro grubu kurmak, yüzlerce kadına ulaşmak büyük iş başarıdır. Şimdi bunu daha geliştirerek, sosyal ve kültürel aktivitelerimizi zenginleştirerek tüm mahallede kadınlarla buluşmak istiyoruz. Kadın kültür evi, kadın derneği gibi hedeflerimiz de var. İmkansızlıkları nasıl imkana çevirmesini bildiysek, önümüze koyduğumuz hedefleri de başaracağız. Buna inanıyoruz.

BAŞKA KADINLARIN DA HAYATI DEĞİŞSİN DİYE...

ELİF AĞACIK: Ben grubun en yenisiyim. Daha önce Ekmek ve Gül dergisinden haberdar değildim, dergi ile Ekmek ve Gül grubunun tiyatro çalışmalarında tanıştım. Hayatımda hiç tiyatro bile izlemiş değildim daha önce. Azim ve kararlılık göstermem ve eşimin bana desteği, kadın arkadaşların moral ve motivasyonu beni sanki profesyonel tiyatrocuyum gibi oynadım. Sadece tiyatro yapmıyoruz. Kendimizi geliştirmek için okuma grubu kurduk, kitap okuma günlerimiz var. Ekmek ve Gül dergisi başka kadınlara da ulaşsın, onların hayatını da benimki gibi deyiştirsin istiyorum, bunun için çalışıyorum.

ŞİMDİ YENİ YOLLAR AÇMA ZAMANI

FİLİZ ÇAKMAK: Bu mahallede uzun yıllardır yaşıyorum. 1977 yılında bu mahalledeki gecekondulara, burada yaşayan yoksul halka reva görülen acımasız saldırı ve baskılara karşı direnenlerle birlikte politik mücadele yürüttüm. Ekmek ve Gül kadın dergisini düzenli okurum. Daha önce bir tiyatro deneyimim yoktu. 4 oyun sergiledik ve profesyonel tiyatroculara taş çıkartırcasına iş başardık. Özgüvenimizle iki günde rolümüzün gereği olan metinleri ezberledik. Yüzlerce kadın işçi ile buluşmamızı sağladı bu grup. Etkinliklerimiz tabii ki oldu. Eşlerimiz engel çıkardı, çocuklarımız bizi engelledi, işi bırakıp gelemedik bazen ama zor olanı başardık. Şimdi okuyoruz, tartışıyoruz ve daha nasıl yol kat ederiz diye yollar düşünüyoruz.

ENGEL TANIMADIK, BİRBİRİMİZİ TANIDIK

NERİMAN YALDIZ (Tiyatro grubunun kurucusu ve yazarı): Ekmek ve Gül dergisini birlikte okumak, dergiyi kadınlara ulaştırmak için bira araya gelişlerimizde başka neler yapabileceğimizi tartıştık. Önce iki kahvaltı düzenledik. Kahvaltılarımıza 80'i aşkın kadın katıldı. Sonra küçük küçük buluşmalar yaparak tiyatro grubu ve koro çalışması kararı aldık. Ben yazar değilim, yazarlık deneyimim yok ama amatörce de olsa tiyatro metinleri yazdım. Hayatında hiç tiyatro izlememiş, hiç oynamamış kadınlar eşlerinden, işyerlerinden, çalışma koşullarından, çocuklarından kaynaklı her türlü engeli aşarak bir yandan rollerine hazırlanıyorlar, bir yandan da provalara katılıyorlar. Oyunun tüm ihtiyaçlarını dişimizle tırnağımızla hazırladık ve kadınların huzuruna çıktık. 'Zeliş Nasıl Kurtulur', 'Muhteşem Sağlıklı Günler', 'İmkansız Başabilirsin, Çünkü Sen Kadınsın' oyunları ile 1500-2000 kişiyle buluştuk. Oyun vesileydi; pek çok kadınla sıkı bağlar kurduk, ev buluşmaları yaptık. Bu bir yılda hem tiyatro grubumuzda yer alanların sayısı arttı hem de etkimiz tüm mahallede hissedilir düzeye geldi. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar gününde Erdal Eren Kültür Merkezinde gerçekleştirdiğimiz tiyatro gösterisi ve etkinliğe Ataşehir Belediyesinde çalışan kadın işçiler, tekstil işçisi kadınlar, gıda fabrikası işçisi kadınlar, kamu emekçisi kadınlar katıldı. Etkinliklerimize Ataşehir Kent Konseyi de destek sundu, burada görevli kadın arkadaşların da çabası çok büyüktü. Biz bu çabayı sürdüreceğiz. Daha çok kadınla buluşmak için, yola devam!

İLERLEYECEĞİZ, DAHA ÇOK KADINLA YAN YANA...

NAFİYE YILDIRIM: Bir sürü imkansızlığın içinde önemli işler başardık. En okumuş kimse bile iki gün içinde rolünü ezberleyip de sahneye çıkamaz, dizleri titrer. Bizim de titredi ama başardık. Bu ekiple birlikte pek çok kadınla tanıştım. Ekmek ve Gül grubu olarak müzik, drama, şiir grupları da kurarak ilerleyeceğiz. Çalışmalarımızı düzenli bir biçimde sürdürmek istiyoruz. Amacımız özellikle de kadın işçi kardeşlerimize ulaşmak.

İKİ GÜNDE ROLÜMÜ EZBERLEDİM

MÜŞERREF GÜLÇELEBİ: Ben hayatımda doğru dürüst hiç tiyatroya gitmedim. Tiyatro grubu fikri bana çok güzel geldi. Etkinliklerimiz, buluşmalarımız, oyunlarımız bizim yüzlerce kadınla buluşmamızı sağladı. Ben iki gün içinde tiyatrodaki rolümü ezberledim. Şimdi bir okuma grubu oluşturduk. Dergi okuyoruz, çeşitli makaleler okuyoruz ve çeşitli kitaplar okuyacağız. Yeni Ekmek ve Gül kadın gruplarını Esatpaşa ve Örnek mahallelerinde de oluşturmak istiyoruz. Mahallemiz işçi kadınların ağırlıkta olduğu bir mahalle. Beybi Eldiven, Dardanel Ton, Aslı Börek, Entes Elektrik, Pelsan Elektrik, OMEGA Motor, Panasonic Elektrik gibi önemli fabrikalarda çalışan kadın işçilerle buluşma hedefimiz var.

Hepimizin ortak hikâyesi: Unbelievable

Nereden bakılırsa bakılsın ince bir konu bu cinsel saldırı konusu. Unbelievable dizisi kadınların hayatını kâbusa çeviren bu zor konuyu doğru bir noktada durarak işlemeyi başarmış.

Kübra YETER

Ne çok yaralar taşıyoruz içimizde, silinmesini istediğimiz ne çok izimiz var! Her birimizin alanlarına girmişler destursuz, sınırlarımızı ihlal etmişler; “utanmazca, yüzleri bir an olsun kızarmadan.” Kimimizinki taciz, kimimizinki tecavüz... Yolda yürürken veya bir konserde, uykudayken yahut işimizin başında... Nereden bakılırsa bakılsın zorlu bir konu bu cinsel saldırı konusu. Hele her gece boğazımızda bir yumruyla uykuya dalarken fazlasıyla yorucu.

Netflix'te karşımıza çıkan Unbelievable dizisi kadınların hayatını kâbusa çeviren bu zor konuyu doğru bir noktada durarak işlemeyi başarmış. Hiçbir kadını incitmeden, aksine güçlendirerek... Kadınların iç dünyasına açtığı pencere sayesinde de uzun süre etkisini hissettirecek gibi duruyor.

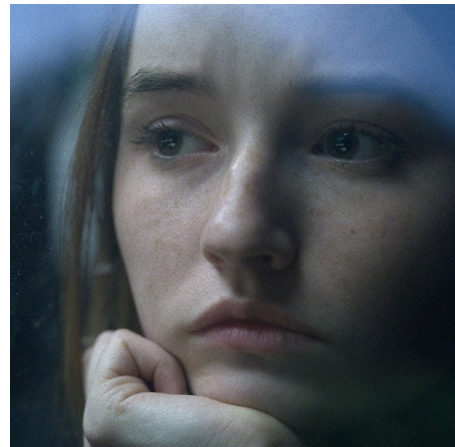
2019 yılının Ekim ayında yayımlanan, 8 bölümden oluşan mini dizi Unbelievable'in konusu gerçek bir hikâyeden. Pulitzer Ödüllü, “An Unbelievable Story of Rape” isimli makalede geçen olaylar, diziyi uyarlanmış. Susannah Grant ve Michael Chabon tarafından kaleme alınan Unbelievable'da karakterlere Kaitlyn Dever, Merritt Wever ve Toni Collette gibi isimler hayat veriyor.

‘GERÇEK ZORLUYORSA, SANA İNANMIYORLAR!’

“Dikkat! Cinsel şiddet tasviri gösterilir.” Başlangıçtaki bu uyarı, aslında dizi boyunca bizi nelerin beklediğine dair haberci niteliğinde. Devamında Amerika'nın Washington eyaletine bağlı Lynwood şehrinde gençlik merkezinde yaşayan Marie'yi görüyoruz. Yıl 2008. Marie, eve giren maskeli bir adam tarafından tecavüze maruz kalıyor ve sonrasında polis-

lere durumu bildiriyor. Olay yerine gelen erkek dedektif olayı öğrenmek için Marie'ye birtakım sorular soruyor. Fakat bu soru sorulma hali çok da yardımcı olma niyetli değil. Sorular Marie için asla bitmiyor. Yaşadığı olayı defalarca anlatmak zorunda kalıyor ve anlatırken tekrar tekrar yaşıyor. İçerisinde bulunduğu şoktan henüz kurtulamamışken bir de çevresini tecavüze uğradığına ikna etmek zorunda kalıyor. Verdiği çelişkili ifadeler, sürekli değişkenlik gösteren ruh hali ve öncesinde yaşadığı ailevi problemler Marie'nin inandırıcılığını sorguluyor. Bir de başlarına daha önce benzer olay gelen insanların “insan bu olay karşısında sessiz kalmaz, ben de yaşadım biliyorum” yargıları işleri çıkmaz bir hale sokar. Oysa herkes aynı tepkiyi vermez ki olaylar karşısında: Bir durup dinleseler!

Dizinin önemli diyaloglarından birinde geçtiği gibi “Gerçek zorluyorsa, sana inanmıyorlar!” Kendisine inanmayan anneler, en yakın arkadaşlar, dedektifler derken geri çekmek zorunda kalır şikâyetini Marie. Çünkü onun için başından geçeni defalarca anlatmak yaşadığı cinsel saldırıyı bir defa daha yaşamak demektir. Bu durumun öyle çok örneğini yaşadık ki

Fotoğraflar: Film karesi
Kolaj: Ekmek ve Gül

biz de. Karakola, savcılığa giden kadınların karşılaştığı binbir zorluk ve toplum yargısı sürekli olarak şikâyetlerinden vazgeçmeleriyle sonuçlanıyor ne yazık ki...

SESSİZ KALMAK ÇÖZÜM GETİRMEZ, ŞALDIRILAR ARTAR...

Dizide cinsel saldırı sadece Marie'nin yaşadığıyla bitmez. Aynı saldırganın suçları devam eder... 2011 yılında Colorado eyaletine bağlı Golden şehrinde, ilk vaka olduğu gibi bir olay yaşanmıştır. Amber isimli genç kadın, evine giren maskeli biri tarafından tecavüze maruz kalır. Olay yerine giden kadın dedektif Karen Duvall'ın Amber'a kendini rahat hissettirecek yaklaşımıyla birlikte dizide taraflar da çizilmiş olur. Her bir ifadeyi not eder, her bir ayrıntıyı dinler; hem de Amber'ı yargılama haddine sahip olmadığının ve rahat olması gerektiğinin altını çizme çize. Dedektif Duvall, olayı derinlemesine araştırırken yolu başka bir eyalette görev yapan dedektif Grace Rasmussen'le keşir. Grace de bir tecavüz vakası üzerine çalışmaktadır ve diğer vakalarda olduğu gibi ne bir DNA ne bir iz vardır. İki dosyayı da birleştiren dedektifler sonrasında, birçok kadının daha aynı şekilde ve aynı emarelerle cinsel saldırıyla karşı karşıya kaldığını anlar ve bu seri cinsel saldırıların peşini bırakmazlar. Marie ve Amber'ın ve diğer kadınların yolu da bu nedenle bir şekilde keşilecektir.

HER BİR KADININ YAŞADIĞI, KENDİ GÜÇLÜ HİKAYESİNİ TAŞIYOR

Dizinin ilerleyen sürecinde Unbelievable'in bir dedektiflik dizisine dönüşeceğini düşünebilirsiniz. Fakat öyle değil. Aksine bu olaylara karşı toplumun yaklaşımı, yargılama süreci ve ceza için yeterlilik meselesi keskin bir dille eleştiriliyor. Ku-

rumları övmek yerine, kadınları korumak zorunda olan bu yerlerin içinin nasıl boşaltıldığına dair göstergeler sunuluyor. Veyahut söz konusu zanlı ezkaza kurum içinden çıkarsa yetkililerin bir anda devkuşuna dönebildiğini gözler önüne seriyor. Diğer önemli vurgu da kadınların yaşadıkları olaylar karşısında ne şekilde yara aldığı ve güven duygularının nasıl zedelediği. Senaryo var olan şiddeti ajite etmeden, o zor sahneleri göze sokmadan, aksine kadınların derin anlatımlarıyla güçlü bir şekilde izleyiciye aktarıyor. Tabii ki her kadının yaşadığı şeyle başa çıkması bir değil. Kimi susup içine kapanıyor, kimi sesini duyurmadığı için öfkeli, kimi meselenin üstünden atlayıp kendini suçluyor. Belki kimisi bu yarayı ömür boyu taşıyacak da olsalar tek bir gerçek var ki asla yalnız olmadıkları.

GÜCÜMÜZÜ BİRBİRİMİZDEN ALIYORUZ

Unbelievable'da olaylar Amerika'da geçiyor diye Türkiye'de işler farklı sanmayalım. Ülkemizde de ne yazık ki kadınlar sistematik olarak bu durumla karşı karşıya. İktidar tarafından alınmaya çalışılan bazı kararlar kadınların hayatını zorlaştırmak için birbirleriyle yarışıyor. Öyle ki kendi karantinamızı (!) oluşturmaya çalıştığımız şu salgın günlerinde dahi 6284 gibi kazanımlarımızın üstüne basılmak isteniyor. “Cinsel suçlara af” tasarısı tartışıldı hatta. Binbir zorlukla adalet savaşını kazandığımız davalar hiçe sayılıp gülüşümüzü çalan o adamlarla tekrar aynı kareye düşme tehdidi ile karşı karşıya bırakılıyor.

Gücümüzü birbirimizden almamızı vurgulayan Unbelievable'da söylendiği gibi “Her an başka bir kadının dairesine girip başka bir kadını ömrü boyunca yaralayabilecek biri... İnsanlar bunu aşamaz” Yağma yok! Yeniden hayatlarımızın altüst edilmesine izin vermeyeceğiz.

MINİRE İNAL Çiftçi, tekstil işçisi, otel çalışanı, ev işçisi, sendikacı...

Elif Ekin SALTİK
Antalya

Ekme ve Gül etkinliği için gittiğim, ancak korona nedeniyle etkinliklerin iptal edildiği Antalya'da görüşüp sohbet ettim Minire İnal'la. Ev işçiliği yapmış, geçirdiği iş kazası sonrası büyük sıkıntılar çekmiş, mücadele etmekten vazgeçmeyip hakları için işverenine dava açmış, son olarak da İmece Ev İşçileri Sendikası Antalya Şube Başkanlığı görevini üstlenmiş, güçlü bir kadın Minire. Anlatacak, konuşacak çok şey var yani...

Havanın sınımsız, koronanın bizi sokaklardan henüz mahrum etmediği bir günde Aynur Seyrek'le birlikte Antalya Kadın Danışma Merkezi'nin yolunu tuttuk. Minire, arayıp azıcık gecekeceğini söylemişti bize. Cadde üzerinde bir bankta otururken kocaman gülümsemesiyle hızlı hızlı yaklaştı bize. Minnacık ama cevval bir görüntüsü vardı. İşini de hızlı ve seri yaptığını düşündüm o an. Kadın Danışma Merkezine çıktık hep beraber. Merkezdeki panolarda kadın eylemlerinin afişleri, görselleri vardı. Ekmek ve Gül'ün zorunlu sebeplerle iptal ettiği afiş de asılıydı panoda. Hal hatır ettikten sonra başladı sohbetimiz.

1965 yılında Burdur, Bucak İncirdere köyünde doğmuş Minire. Çiftçi bir aileden geliyor. Tarım işçiliği yapmış köydeyken. Antalya'ya taşındıktan sonra da devam etmiş çalışmaya. 20 yaşında evlenmiş, iki oğlu olmuş. Yapmadığı iş kalmamış, "Yaradılışım da var çalışmak" diyor.

"Terzilik yapıyordum, bir komşumuz önerdi tekstile girmemi. Daha çok gelirim olur, sabit bir maaşım olur diye okul eşofmanları dikilen küçük bir atölyeye girdim. Sonra sırtımdan para kazanıyorlar gibi hissettim. 'Niye bunu kendimiz yapmayalım' deyip evdeki koltukları, televizyonu sattık. (Gülüyor) Tekstil makinesi aldık. Benim ayaklı dikiş makinem vardı zaten. Eltimin elektrikli makinesi vardı. Onu da getirdik, üç tane makinemiz oldu. Denizli'ye, İstanbul'a kumaş almaya gittik. Evdeki yemek masasını da kesim masası yaptım. Sermayem olmadığı için çok kısa sürdü" diye anlatıyor iş kurma deneyimini.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

YAPTIĞIMIZ İŞİN TANIMI YOK, EMEĞİMİZE DEĞER VERİLMİYOR

EV işçisi olmanın çok zor olduğunu söyleyen Minire, "Hani derler ya hayatta en son yapılacak iş diye, ev işçiliği gerçekten öyle" diyor. Gittiği evlerde maruz kaldığı ayrımcılığı da şöyle anlatıyor: "Haftalık sabit gittiğim bir ev de beni hırsız tuttular. Çalmış olduğumu söyledikleri eşya, evin sahibi erkeğin iç çamaşırı. Altın değil, para değil, eşya değil, elin adamının iç çamaşırı! Ne yapayım ben onu? Hani belki de ipe astım da rüzgâr uçurdu. Üstelik kadının annesi de evde oluyordu ben temizliğe gittiğim zaman..."

Tacize hiç uğramadım ben, ama tacize maruz kalan arkadaşlarım vardı. Bir de memnun edemiyorsun insanları. Telefon açıp 'Şurası kalmış, burası iyi temizlenmemiş, baştan savma yapmışsın' gibi sözler ediyorlar. Bir arkadaşım yemekleri yapıp yemek masasına kadar hazırlıyor. İşverenler eve gelince ellerini yıkayıp sofraya oturuyor yani. Arkadaşıma telefon açmışlar bir gün 'Masaya su doldurup koymamışsın' diye. Bu kadar değersiziz. Yaptığımız işin zaten bir tanımı yok. Çamaşır, ütü, bulaşık, temizlik, halı, koltuk, cam silme... Bir günde her şeyi istiyorlar ve bunların hepsi ayrı bir iş kolu. Bütün bunları bir günde yapıyoruz ve karşılığında hiçbir şey almıyoruz."

Otelde, restoranda, kafede çalışmış tekstilin dışında. "Tekstil sıkıntılıydı" diye devam ediyor: "Ya maaş ödenmiyordu, ya sigorta düzgün olmuyordu ya da uzak oluyordu. Bir ara büfe işlettim. Eşim büfe açmıştı. Eşimin asıl mesleği fayansçılıktı. O gündüz inşaata gidiyordu ben büfedeydim, akşam o bekliyordum."

ÜÇ AY DİRENİŞ YAPTIK

Bir işçi direnişine de dahil olmuş Minire. 2005-2006 yıllarında arkadaşları bir tekstil fabrikasının açıldığını, iyi para verdiklerini söylemiş. Ayrılmış çalıştığı kafeden, 280 kişinin çalıştığı fabrikaya girmiş. Altı ay çalışmış, ancak üç ayın parasını alabilmiş. "Maaşlarımız ödenmeyince iş bıraktık, direnişe geçtik, ama paramızı ala-

madık. Bilinçsizdik, sendikasızdık. Örgütlenmek nedir bilmiyorduk. Birkaç bilinçli arkadaş sayesinde üç ay direniş yaptık" diye anlatıyor.

Eşinin çimentoya alerjisi çıkınca o da inşaatı bırakmış. Maddi durumları giderek kötüleşince, iş de bulamayınca, ev işçiliğine başlamış. "2007'de ev işçiliğine başladım. 2009'da kazayı yaşadım. İki sene hiçbir şey yapamadım. 2011'de tekrar çalışmaya başladım ama ağır çalışamaz hale geldim."

Kaza geçirmeden önce sigortası yokmuş Minire'nin. Kazadan sonra ısrar edince çalıştığı yer sigortasını yaptırmış. Çalıştığı geçmiş yıllarla birlikte doğum borçlanması derken emekli olabilmiş.

'TESADÜF ESERİ YAŞIYORUM'

İŞ kazası geçirdiği ev, üç katlı bir ev. Önceleri haftada bir gidiyormuş. Ev büyük, iş yetişmez olunca iki gün gitmeye başlamış. İş kazasını ve sonrasını şöyle aktarıyor: "Bir gün salonun camlarından başladım işe. İçini sildim camların, dışını silerken düştüm bir anda. Yoldan geçen bir adam tesadüfen görmüş beni; görmese kimseye duyuramazdım sesimi. Kaburgalarım kırılmış, iç kanama oluşmuş. 10 gün hastanede yattım. İyileştim diye beni taburcu etmeye çalıştılar, ama kıpırdayamıyorum. "Yürürsün sen, naz yapıyorsun" dediler, ama oturtmaya çalışıyorlar, bayılıyorum. Ertesi gün 'Bir şeyin yok, sadece kaburgaların kırık, iç kanama da tamam, iyileştin' diyerek taburcu ettiler. Biz kendi imkânlarımızla bir ambulans tuttuk, sedyeyle eve geldim. İşverenim de bir iki geldi gitti. Durumum ciddileşince işverenin yakını bir ortopediste götürdüler beni. Beyin cerrahisi derken doktor da geldi. Yeniden röntgen derken meğer felç olabilirmişim her an. Aylarca hastanede kaldım, defalarca ameliyat edildim. Bir de iç kanamadan akciğerlerime kan sızmış enfeksiyon oluşmuş. Tesadüf eseri yaşıyordum yani."

2011 yılında, daha yeni ayaklandığında bir arkadaşı aracılığıyla Altın Portakal Film Festivalinde 'Gündelikçi' belgeselinin gösterimine gitmiş. Sonradan sendikaya dönüşen İmece Kadın Dayanışma Derneğiyle de festivalde tanışmış. Dernekle tanıştıktan sonra da dava açmaya karar vermiş.

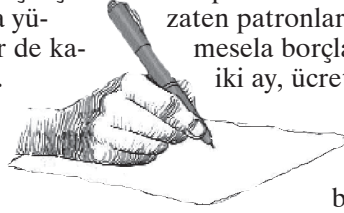
2013 yılında açtığı dava, 7 yıl sonra reddedildi. "Beni yakınları olan doktora götürmek için geldikleri gün gıda alışverişi de yapmışlardı. Zaten ondan sonra hiç görüşmedik. Mahkemede o aldıklarını 'Zaman zaman gıda yardımı yapıyorduk' diye anlattılar. Haftada dört günden az çalıştığım için dava reddedildi. İşçi olmadığım söylendi. Bir gün bile bir kişiyi sigortasız çalıştıramazsınız diyen yasa, haftada dört günden az çalıştığın için 'Sen işçi değilsin' diyor. Ama ben pes etmiyorum, sonuna kadar götüreceğim mücadelemi" diyor.

Virüsten mi korkalım işsizlikten mi?

Virüsten mi, işsiz kalmaktan mı, yoksa borçlardan mı korkalım bilemedim vallahi. Sadece “evde kalın” diyorlar ama “bu insanlar ne yiyip içecek, neyle borcunu, kirasını ödeyecek” diye soran yok.

Merhaba sevgili kadınlar. Ben İstanbul’da yaşayan bir depo işçisiyim. Malumunuz bir virüsten almış başını gidiyor. Ama biz ne yapacağız bilmiyoruz. Hem ben hem eşim çalışıyoruz, iki tane de çocuğumuz var. Korona yüzünden okullar kapandı, ee haliyle kreşler de kapandı. Çocuklara bakacak kimse kalmadı. Ben işe bir gün gidiyor, diğer gün gitmiyordum ilk başlarda, şimdi ücretli izne çıktık ama eşim hala çalışıyor. Eşim iş yerinden virüs kapabilir, ben de işe gittim geldim, bizim fabrikamızda da virüs çıktı. Bizde olursa bulaşır korkusuyla çocukları anneme bırakmak zorunda kaldık. Annemle babam yaşlılar zaten, annem de hasta. Ne çocukları ne de annemi babamı göremiyoruz, virüs yüzünden gitmiyor oraya, bizde de vardır belki diye. Çocukların eğitimi de belli değil artık, halimiz ne olacak bilmiyorum. Bir sürü işçiyi ücretsiz izne çıkardılar. Devlet sadece işverene yardım ediyor. İşçiyi etmiyor. Bizim de hepimiz gibi ödememiz gereken borçlarımız, kredilerimiz var. Eşimi işten mi çıkaracaklar, yoksa ücretsiz izne mi çıkaracaklar diye endişeleniyorum.

Bunun altından nasıl kalkacağız? Madem bu kadar tehlikeli bir durum var, işçilerin tamamına ücretli izin verilmesi lazım. Devlet bir kere de işçileri düşünün patronları düşünmek yerine. Para zaten patronların cebinde hep! Ya da mesela borçlarımızı ertelesinler bir iki ay, ücretsiz izne çıkarılanlara da destek olunsun. Biz çalışıyoruz, biz üretiyoruz, şu koronaya da en çok biz maruz kalıyoruz ama önlemler hep patronlara. Virüsten mi, işsiz kalmaktan mı, yoksa borçlardan mı korkalım bilemedim vallahi.

Sadece “evde kalın” diyorlar ama “bu insanlar ne yiyip içecek, neyle borcunu, kirasını ödeyecek” diye soran yok. Okullar kapandı, çocukların hepsi evde. Sağlıkçı olup çalışan anneler ne yapsın? Çok zor durumdayız, artık sesimizi duysun, yapmaları gerekeni yapsınlar!

*Depo işçisi bir kadın
Esenyurt/İSTANBUL*

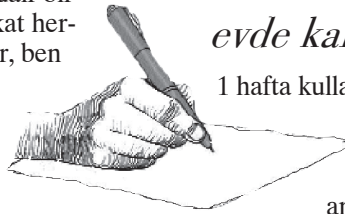
Hayatımız nasıl da pamuk ipliğine bağlı

Evden kocaman merhabalar.. 37 yaşında, iki oğlu olan bir anneyim. Dünyayı kasıp kavuran salgın hastalık yüzünden eve hapsolmuş, sıkıntılı, huzursuz ve tedirgin hissediyorum. Yine de gücümü ve umudumu kaybetmeden günlerimi geçirmeye çalışmaktayım. Çocuklarımla bu sıkıntılı günlerinde onlarla ilgilenerek psikolojilerini yüksek tutmaya çalışıyorum. Ama maalesef çocuklarıma yaptığımı kendime uygulamakta zorlanıyorum. Eşim İtalya’da tır şoförü olarak çalışıyor. O yüzden günlerim tedirgin ve korkuyla geçiyor. Yine de çocuklarıma babalarının yokluğunu hissettirmemeye uğraşıyorum. Aileden, eşten uzakta direngen durmaya çalışmak gerçekten zor. Eşim ise 2 metrelik tırın içinde yaşıyor ve onun için daha zor olduğunu düşünüyorum bu durumun. Her görüşmemizde eşim “Cenaze arabalarını görmekten psikolojim yerle bir oluyor” diyor. Hayatımız nasıl da pamuk ipliğine bağlı... Umarım en kısa zamanda dünyamızın yaşadığı bu salgın hastalık geride kalır, kötü giden ekonomimizin bir ar önce düzeler. Sağlıkla kalın.

*Çiğdem AKSAKAL
ANTALYA*

Kronik hastalığım olmasına rağmen ‘çalış’ diyorlar!

Merhaba Ekmek ve Gül okurları; Ben Esenyurt’ta 270 kişinin çalıştığı bir metal fabrikasında çalışıyorum. Son yıllarda hepimiz gibi ben de geçim derdiyle boğuşuyordum. Bunun üzerine şimdi bir de virüs sıkıntısı çıktı. Bu salgın ortaya çıktığında çalıştığım işyerindeki yetkililere gidip, kronik rahatsızlığım olduğunu, virüse dair bir önlem alınıp alınmadığını sordum. Fakat herhangi bir önlem alınmadığını söylediler, ben de işyeri doktoruna gittim. Kronik astım hastası olduğumu söyledim. Doktor bana kendisinin rapor verme hakkı olmadığını söyledi ve “Senin bu durumda çalışman doğru değil, ya rapor al gel ya da maske takarak çalış” dedi. Sonra iş arkadaşlarım kronik bir rahatsızlığım olduğunu duyunca bulaşıcı bir hastalığım varmış ve onlara bulaştırmışım gibi korkmaya başladılar. Ben de üzerimde psikolojik bir baskı hissettim ve yıllık iznimden

Cumhurbaşkanı kronik hastalara ‘sokağa çıkmayın’ diyor ama insanların ihtiyaçları nasıl karşılanacak açıklamıyor. Endişeliyim. Devlet az da olsa bir destek sunsa ben de evde kal çağrısına uyarım.

1 hafta kullandım. Benim izinli olduğum süreçte hükümet kronik hastalığı olanların ve 65 yaş üzerinin daha büyük risk altında olduğunu açıkladı. İznim bitince işyerini aradım, astımım nedeniyle işyerine gelmem gerektiğini, bu durumda ücretli izin alınamayacağımı sordum. Bunun mümkün olmadığını ve raporlu ilaç kullandığım için ancak ücretsiz izin verebileceklerini söylediler. Ee bu da benim işime gelmedi çünkü ben 1 hafta izin alıp işe gitmezsem aç kalırız.

Sonra bu seneki yıllık iznimden kullanmak istediğimi söyledim, “O da mümkün değil” dediler. Oysa geçen yıl ekonomik kriz yüzünden işlerde düşüş olduğunda bir sonraki senenin yıllık iznini kullandırmışlardı. İşverenler hep işlerine geldiği gibi hareket ediyorlar, işçinin sağlığı umurlarında değil.

Devlet hastanesine gittim rapor almak için, doktor “kesinlikle rapor vermiyoruz” dedi, hatta acil dışında hasta dahi almadıklarını söyledi. Aile hekimliğinden zar zor rapor aldım ama bu da çözüm değil. Rapor bitince ne olacak? Cumhurbaşkanı kronik hastalara “sokağa çıkmayın” diyor ama insanların ihtiyaçları nasıl karşılanacak, açıklamıyor. Şu an endişeliyim. Devlet az da olsa bir destek sunsa ben de evde kal çağrısına uyarım. Bir an önce işçileri emekçileri zor durumda bırakmadan bir buna bir çözüm sunulmalı.

*Metal işçisi bir kadın
Esenyurt/İSTANBUL*

İŞÇİLERİN JONES ANASI...

Gözde TEKİN
Kocaeli

Adresim Ayakkabılarım, Bir Örgütçünün Yaşamı Jones Ana" kitabı okurlarıyla buluşmak üzere Kor Kitap'tan çıktı. Bir örgütçünün kendi ağzından yaşamının önemli kesitlerini sunan yapıtta Amerikan işçi sınıfının tarihi anlarına da tanıklık ediyoruz. "Adresim ayakkabılarım gibidir, benimle gezer durur. Nerede yanlış karşı bir kavga varsa orada yaşıyorum."

Ateşli bir ajitator, cesur ve inatçı bir örgütçü Jones Ana. Bütün yaşamını grevler, direniş alanları ve örgütlenmeye adanmış bir devrimcinin yaşamını en iyi bu sözler özetlerdi. 1866 yılında sarhumma belasıyla, demir kalıp işçisi olan eşini ve 4 çocuğunu toprağa veren Jones Ana yaşamını sürdürmek için öğretmenlikten terziliğe pek çok işle uğraşır. Terzilik yaptığı yıllarda 'gösterişli evlerinde yaşayan lord ve baronlar için dikiş dikerken, sık sık kalın camlı pencerelerden bakıp donmuş göl boyunca yürüyen işsiz, aç ve titreyen biçare fakirleri' gördüğünde yaşamının geriye kalanını bu yoksulluğun ortadan kaldırılması için mücadeleye

Jones Ana'nın yaşamı karanlık günlerden çıkışın yolunu bilenlere karşılaşılabilecek tüm zorluklara rağmen bu yol anlatmaktan vazgeçmemeyi düstur edinmemizi söylüyor.

adayacağının farkında mıydı bilinmez.

MÜCADELENİNUSLANMAZ ÇAĞRICISI

Sanayinin kadın ve çocuk işçilerin emeği üzerinde yükseldiği, maden işçilerinin yerin metrelerce altında ölüme karşı yaşam savaşı verdiği bir dönemde; bu kötü koşulların değişmesi için mücadele etmenin, sendikalaşmanın ve örgütlenmenin uslanmaz bir çağrıcısı haline geliyor işçilerin Jones Ana'sı.

Jones Ana bir valinin, belediye başkanının veya eli silahlı bir haydutun karşısında sarf ettiği yakıcı sözlerle, bir çalımla düşmanını yere çalan bir devrimciyken; yoksul işçilerin, kadımların, çocuk işçilerin karşısında ise hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak örgütçü bir ajitatore dönüşüyor.

'YAŞAYANLAR İÇİN ÖLÜMÜNE SAVAŞIN'

Madende doğan, madende büyüyen ve oraya gömülen, yaşamları bir katırından daha ucuz olan maden işçilerinin çıkış yolu neydi? Onun deyimiyle 'endüstriyel kölelerin örgütlenmekten başka hiçbir yolu yok.' O zaman yapılacak şey belli: "Ölümlerinizi için dua edin, yaşayanlar için de ölümüne savaşın!" İşte bu yalın mücadele çağrısının ikna ediciliğinin altında yatan Jones Ana'nın seslendiği yoksulluğu iyi tanınması ve bu yoksulluktan çıkış yolunu görüyor olmasıydı. Lenin'in deyimiyle bu sade çağrı "Anlatımdaki açıklık, kavrayıştaki derinliğin ifadesi" idi. Tıpkı hayatı gibi...

YARATICI ÖRGÜTLENME, BİTMEYEN ÖFKE

Sendikal bürokrasi, grev kırıcılar, milis güçleri... İşçilerin önüne zorluklar çıkarmanın adı olan bu kesimler işçilere geri adım atıramıyor, Jones Ana'nın bunlarla mücadele etmek için ortaya attığı yaratıcı fikirler ve öfkesi sayesinde. Madenci eşlerinin grev kırıcıları süpürgeleriyle kovaladığına, tutuklanan kadınların şarkı söyleyerek serbest bırakılışlarına tanıklık ediyoruz onun yaşam hikayesiyle. Bu yüzdendir ki Jones Ana maden işçilerini örgütlemek üzere gittiği her kasabanın girişinde türlü zorluklarla karşılaşır. Kaldığı barakalarda, işçi evlerinde, otellerde her an polis tarafından götürülme düşüncesiyle hep üzerindeki gündelik kıyafetlerle uyuyor. Zindanlar, çatışmalar, yasaklamalar tüm hayatı bu zorluklara karşı mücadeleyi sürdürmekle geçiyor. 85 yaşında tekrar kapatıldığı Amerika'nın zindanlarında bile dışarıya sesini duyurmaktan asla vazgeçmiyor.

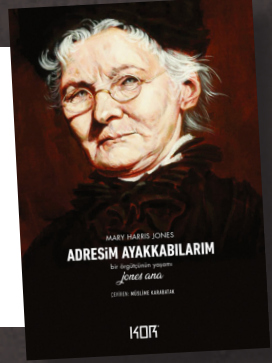
ARADAN 100 YILDAN FAZLA ZAMAN GEÇSE DE...

Jones Ana'nın kadınların oy hakkı mücadelesi ve kadın sorununa bakış açısına dair tabii ki eleştiriler olacaktır. Zira o kadınların esas görevinin çocuklarının eğitimi olduğunu ve erkek işçilerin ücretlerinin iyileşmesiyle kadınların bu 'en güzel' görevlerinden geri kalmak zorunda olmayacaklarını söylüyor. Ne diyelim; bu da Jones Ana'nın çelişkisi olsun.

Aradan 100 yıldan fazla zaman geçse de bugün hala işçilerin yaşamının, onları sömürenlerin insafına terk edildiği günleri yaşıyoruz. Jones Ana'nın yaşamı bizlere yani bu karanlık günlerden çıkışın yolunu bilenlere karşılaşılabilecek tüm zorluklara rağmen bu yolu anlatmaktan vazgeçmemeyi düstur edinmemizi söylüyor. Keyifli okumalar...

ALIN SİZE EKONOMİ KİTABI!

75 bin tekstil işçisinin daha iyi ücret ve çalışma koşulları için greve gittiği Pensilvanya'da (1903) grevdeki işçilerin 10 bin kadarını çocuk işçiler oluşturuyordu. Ve pek tabii Jones Ana da oradaydı. 6 yaşından itibaren tekstil atölyelerinde haftada sadece 3 dolar için çalışın; elleri, parmakları kopmuş, derileri vücutlarına yapışmış bu yoksul işçi çocuklar için ne yapabiliriz? Jones Ana yanına kattığı işçi çocuklarla birlikte çocuk işçiliğine dikkat çekmek için bir yürüyüş başlattı. Gittiği yerlerde engellerle karşılaşsalar da toplantılar yapmaya devam ettiler. Sonunda bir üniversite bahçesinde, yanında çocuklarla birlikte üniversite öğrencileri ve profesörlere seslendiği konuşmasında 10 yaşındaki bir çocuğu göstererek bağırır: "Alın size ekonomi kitabı! Haftada üç dolar alıyor, on dört yaşındaki ablası da altı dolar alıyor. Zenginlerin çocukları yükseköğrenimlerini görürken, onlar bir halı fabrikasında günde on saat çalışıyorlar." Tekstil işçilerinin grevi zaferle sonuçlanamamıştı ama bu yürüyüş ve bir dizi eylem sonucunda çocukların çalışma yaşı 14'e yükseltildi.

Mary Harris Jones:
"Adresim Ayakkabılarım,
Bir Örgütçünün Yaşamı"
Jones Ana
Çeviren: Müslime Karabatak
Kor Kitap
183 sayfa

